

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยเรื่องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจีนวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยมีประเด็นที่กล่าวถึงดังนี้

1. สภาพทั่วไปของวิทยาลัยนานาชาติและการจัดการศึกษาทางการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนทางการศึกษา
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. เอกสารที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของวิทยาลัยนานาชาติและการจัดการศึกษาทางการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยนานาชาติ

มหาวิทยาลัยบูรพาได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเยาวชนรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 Asean Free Trade Area (AFTA) ดังนั้นสภามหาวิทยาลัยจึงได้อนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติจีน เป็นส่วนงาน เพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ ในระดับปริญญาตรี โดยเน้นความเป็นสากล ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ อุปลัมภ์ ซึ่งเป็นอธิการบดีในขณะนั้นทำหน้าที่รักษาการ คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ เนื่องจากมหาวิทยาลัยบูรพา มีนโยบายสำคัญที่จะส่งเสริมความเป็นสากลส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการศึกษา และวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาวิชาชีพ ส่งเสริมให้บัณฑิตมีความพร้อมด้านภาษาเทคโนโลยี และความรู้ด้านอาชีพสำหรับทำงานหรือศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระดับสูงทั้งในและต่างประเทศตลอดจนเป็นศูนย์กลางการศึกษาของนิสิตต่างประเทศ ให้เข้ามาศึกษาในประเทศไทยโดยนิสิตจากต่างประเทศสามารถเรียนรู้ และประสบการณ์ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ด้วย

วิทยาลัยนานาชาติได้เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจ 3 สาขา คือ สาขาการจัดการ
การโรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาการตลาด สาขาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาการติดต่อสื่อสารเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขา
วิทยาการคอมพิวเตอร์

วิทยาลัยนานาชาติเริ่มเปิดรับนิสิตรุ่นแรกเมื่อปีการศึกษา 2547 โดยนิสิตรุ่นแรกมีเพียง
33 คน เป็นนิสิตชาวจีน 1 คน และนิสิตชาวอเมริกัน 1 คน นอกจากนั้น เป็นนิสิตไทย สำหรับ
อาจารย์รุ่นบุกเบิกเป็นอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจาก Harvard University ประเทศอเมริกาและ
มีอาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนจาก Illinois State University และ Indiana University
ตลอดจนอาจารย์ภายใต้โครงการ Fulbright Foundation ซึ่งมาจาก University of Connecticut, New
York University หมุนเวียนกันมาสอนและร่วมกันวางแผนจัดระบบการจัดการศึกษา ได้เป็นสากล

ด้วยความมุ่งมั่นด้านคุณภาพ และความเป็นสากล ทำให้มีผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาเพิ่มขึ้น
อย่างรวดเร็ว และเป็นวิทยาลัยนานาชาติที่มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ
ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์ ซึ่งมีประสบการณ์บริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย
ในตำแหน่งรองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการมาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี ดำรงตำแหน่งคณบดีวิทยาลัยนานาชาติ
มีคณาจารย์ ประจำและอาจารย์พิเศษทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ประมาณ 40 คนและมีนักศึกษา
ประมาณ 800 คน ซึ่งในจำนวนนี้ ประมาณ 400 คนเป็นนักศึกษาต่างชาติ ที่มาจากประเทศต่าง ๆ
รวม 20 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ภูฏาน กัมพูชา จีน ฟิลิปปินส์ กานา เยอรมันนี ฮังการี
อินโดนีเซีย อิตาลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย รัสเซีย เกาหลี สเปน ไทย ตุรกี อังกฤษ และเวียดนาม
นิสิตต่างชาติส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน

มีนิสิตสำเร็จการศึกษาไปแล้วรวม 3 รุ่น ประมาณ 180 คน ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่
ได้งานทำทันทีที่สำเร็จการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ โดยได้รับเงินเดือนสูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ
ของวุฒิการศึกษา มีบัณฑิตส่วนหนึ่งศึกษาต่อระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยในอเมริกา อังกฤษ
และออสเตรเลีย ซึ่งบัณฑิตเหล่านั้นได้รับการตอบรับเข้าศึกษาโดยแสดงหลักฐานว่าได้ศึกษาใน
ระดับปริญญาตรี โดยใช้ภาษาอังกฤษตลอดหลักสูตร ทำให้ไม่ต้องแสดงหลักฐานการสอบ
ภาษาอังกฤษ เช่น TOEFL or IELTS ขณะนี้มีบัณฑิตรุ่นแรกคนหนึ่งกำลังศึกษาในระดับปริญญา
เอกที่ University of Manchester, UK.

สรุปได้ว่าในอดีต วิทยาลัยนานาชาติได้พัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็วภายใต้นโยบายที่
ส่งเสริมความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยบูรพา นอกจากนั้นก็ได้ประสบการณ์การจัดการศึกษานานาชาติมากมาย ซึ่งสามารถนำวิทยาลัยนานาชาติไปยังอนาคตที่ดีงาม

สภาพทั่วไปของวิทยาลัยนานาชาติ

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดหลักสูตรนานาชาติให้แก่ผู้เรียนเข้ามาศึกษา ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

วิสัยทัศน์ผู้นำชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านนานาชาติ

กลยุทธ์การสอนและการเรียนรู้ของวิทยาลัยนานาชาติจะมุ่งเน้นการพัฒนาของกรีก อย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนเป็นรายบุคคลและทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่เลือก

หลักสูตรที่เปิดสอน

หลักสูตรบริหารธุรกิจ (บธ.บ.)

การจัดการ

การตลาด

การจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ

การจัดการ โลจิสติกส์

การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ

การเงิน

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศส.บ)

ทักษะการติดต่อสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การติดต่อสื่อสารเชิงธุรกิจ

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (สป.บ)

นิเทศศิลป์และการออกแบบ

การจัดการศิลป์และการออกแบบ (วิชาโท)

การออกแบบสิ่งทอ (วิชาโท)

ค่าธรรมเนียมตลอดหลักสูตร

บธ.บ. และ ศส.บ. 490,000 บาท*(16,340 ดอลลาร์**) สป.บ 850,000 บาท*

(28,340 ดอลลาร์**)

ตารางที่ 1 แสดงแผนการชำระค่าใช้จ่ายของแต่ละปี

	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
บธ.บ. และ ศศ.บ.				
490,000 บาท				
(16,340 ดอลลาร์)				
ค่าลงทะเบียน	20000 บาท			
	(670 ดอลลาร์)			
เทอมที่ 1	80,000 บาท	90,000 บาท	90,000 บาท	90,000 บาท
(มิถุนายน-ตุลาคม)	(2,670 ดอลลาร์)	(3,000 ดอลลาร์)	(3,000 ดอลลาร์)	(3,000 ดอลลาร์)
เทอมที่ 2	30,000 บาท	30,000 บาท	30,000 บาท	30,000 บาท
(มกราคม-กุมภาพันธ์)	(1,000 ดอลลาร์)	(1,000 ดอลลาร์)	(1,000 ดอลลาร์)	(1,000 ดอลลาร์)
ศป.บ 850,000 บาท				
(28,340 ดอลลาร์)				
ค่าลงทะเบียน	20,000 บาท			
	(670 ดอลลาร์)			
เทอมที่ 1	80,000 บาท	120,000 บาท	120,000 บาท	120,000 บาท
(มิถุนายน-ตุลาคม)	(2,670 ดอลลาร์)	(4,000 ดอลลาร์)	(4,000 ดอลลาร์)	(4,000 ดอลลาร์)
เทอมที่ 2	30,000 บาท	120,000 บาท	120,000 บาท	120,000 บาท
(มกราคม-กุมภาพันธ์)	(1,000 ดอลลาร์)	(4,000 ดอลลาร์)	(4,000 ดอลลาร์)	(4,000 ดอลลาร์)

หมายเหตุ *อาจมีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า **1 ดอลลาร์ = 30 บาท

การจัดการเรียนการสอน

คณาจารย์วิทยาลัยนานาชาติมีอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิชาวต่างประเทศและชาวไทยที่สำเร็จการศึกษาหรือมีประสบการณ์จากต่างประเทศ ทั้งที่เป็นอาจารย์ประจำของวิทยาลัยนานาชาติ อาจารย์ประจำของวิทยาลัยนานาชาติ และอาจารย์พิเศษที่คัดสรร แล้วเชิญมาสอนอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนขนาดเล็กประมาณ 30-40 คน

การเรียนการสอนและกลยุทธ์การเรียนรู้ของวิทยาลัยจะเน้นการพัฒนาทักษะนิสิตเป็นรายบุคคลในการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นใช้ในอาชีพของนิสิตด้วย (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ)

ทักษะการติดต่อสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การติดต่อสื่อสารเชิงธุรกิจ

โครงสร้างหลักสูตรสำหรับโปรแกรม 4 ปีต้องไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิตซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	30	หน่วยกิต
วิชาเอก	90	หน่วยกิต
วิชาหลัก	30	หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ	48	หน่วยกิต
วิชาเอกเลือก	12	หน่วยกิต
วิชาเลือกอิสระ	6	หน่วยกิต
รวม	126	หน่วยกิต

หลักสูตรบริหารธุรกิจ (บธ.บ.)

การจัดการ

การตลาด

การจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ

การจัดการโลจิสติกส์

การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ

การเงิน

หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	30	หน่วยกิต
----------------------------	----	----------

พัฒนาวิชาชีพ	90	หน่วยกิต
--------------	----	----------

วิชาหลัก	30	หน่วยกิต
----------	----	----------

วิชาเอกบังคับ	48	หน่วยกิต
---------------	----	----------

วิชาเอกเลือก	12	หน่วยกิต
--------------	----	----------

วิชาเลือกอิสระ	6	หน่วยกิต
----------------	---	----------

รวม	126	หน่วยกิต
-----	-----	----------

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ)

นิเทศศิลป์และการออกแบบ

การจัดการศิลป์และการออกแบบ (วิชาโท)

การออกแบบสิ่งทอ (วิชาโท)

โครงสร้างหลักสูตรสำหรับโปรแกรม 4 ปีต้องไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิตซึ่งประกอบด้วย
องค์ประกอบต่อไปนี้

หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	30	หน่วยกิต
----------------------------	----	----------

พัฒนาวิชาชีพ	90	หน่วยกิต
--------------	----	----------

วิชาเอกบังคับ	72	หน่วยกิต
วิชาเลือก	18	หน่วยกิต
วิชาเลือกอิสระ	6	หน่วยกิต
รวม	126	หน่วยกิต

(วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

วิทยาลัยจะจัดแผนการเรียนของแต่ละสาขาวิชาให้นิสิตเพื่ออำนวยความสะดวกให้นิสิต

ทุกสาขาวิชา

การใช้ภาษาต่างประเทศ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ

1. สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าหรือสอบผ่านการศึกษาระดับเกรด 12 จาก โรงเรียนนานาชาติที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

2. ผู้จบการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ต้องสอบผ่านเกรด 12 พร้อมหลักฐานแสดงผลการศึกษา (ใบประกาศนียบัตรพร้อมใบแสดงผลการเรียน) ส่วนผู้จบการศึกษาจากประเทศอังกฤษ ต้องสอบผ่านเกรด GCE “O” Level หรือ GCSE หรือ IGCSE รวมอย่างน้อย 5 วิชา

หลักฐานประกอบการรับสมัคร

1. ใบแสดงผลการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. รูปถ่ายปัจจุบันขนาด 1 นิ้ว 3 รูป
3. ผลสอบภาษาอังกฤษ TOEFL or IELTS
4. ทะเบียนบ้านและสำเนา 1 ฉบับ
5. บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนา 1 ฉบับ
6. ใบรับรองแพทย์ (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

การเพิ่มประสิทธิภาพของภาษาถ้าในระหว่าง การศึกษาระดับปริญญาของนิสิตต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาต่อหรือการทำงานในอนาคตของนิสิต นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษได้โดยไม่ต้องเสียค่าด้วย

นำเสนอหลักสูตรเสริมภาษาที่ไม่นับหน่วยกิต ดังนี้

BUUIC EL 01 English for Efficient Communication	120 ชั่วโมง
BUUIC EL 02 English for Communication II (Reading and Speaking)	30 ชั่วโมง
BUUIC EL 03 English for Communication III (Listening and Speaking)	30 ชั่วโมง
BUUIC EL 04 Efficient Use of English I	30 ชั่วโมง
BUUIC EL 05 Efficient Use of English II	30 ชั่วโมง

นิสิตที่เรียนสมบูรณ์แบบไม่นับหน่วยกิตหลักสูตร BUUIC E1 จะได้รับประกาศนียบัตรความสำเร็จ ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษถึงระดับของหลักสูตร BUUIC E1 ที่นำเสนอในภาคเรียนที่กำหนด อาจได้รับอนุญาตให้ใช้เวลาเพียงตรวจสอบขั้นตอนสุดท้ายที่จะพิสูจน์ความสามารถ และได้รับใบรับรองจากความสำเร็จ ตัวเล็กนี้จะใช้ได้เฉพาะสำหรับหลักสูตรข้างต้น BUUIC E1 01-05 (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

การวัดผลและประเมินผล

1. การเข้าชั้นเรียน

1.1 นิสิตต้องเข้าชั้นเรียนของแต่ละวิชาร้อยละ 80 หากน้อยกว่าจะไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ

ปลายภาค

1.2 ระยะเวลาในการเรียนหลักสูตร 4 ปี แบ่งออกเป็น 8 เทอม

2. ระบบการวัดผลการศึกษา

2.1 ระบบการให้คะแนนจะแปลผลเกรดตามต่อไปนี้

เกรด	แปลความหมาย	คะแนน
A	ดีเยี่ยม	4.00
B+	ดีมาก	3.50
B	ดี	3.00
C+	ปานกลาง	2.50
C	พอใช้	2.00
D+	อ่อน	1.50
D	อ่อนมาก	1.00
F	ไม่ผ่าน	0

2.2 สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้เป็นที่ยอมรับสำหรับระบบการจัดลำดับที่ไม่ได้แสดงผลการเรียน

สัญลักษณ์	แปลความหมาย
S	พอใจ
I	ไม่สมบูรณ์
U	ไม่พอใจ
W	การถอนออก
Au	ตรวจสอบบัญชี

2.3 เหตุผลที่ได้เกรด F

2.3.1 นิสิตที่พลาดการสอบโดยไม่ได้ของอนุญาตจากคณบดี

2.3.2 นิสิตที่ไม่ตอบสนองความต้องการการเข้าชั้นเรียน

2.3.3 นิสิตไม่ผ่านการสอบ

2.4 เกรด S กับ U ให้ตามความต้องการของโปรแกรมที่แต่ละหลักสูตรจัดขึ้น

2.5 เกรด I เหมาะกับสถานการณ์ดังนี้

2.5.1 นิสิตเข้าร่วมชั้นเรียนได้ร้อยละ 80 แต่พลาดการสอบโดยเหตุผลที่ป่วยหรือเหตุผลอื่น ๆ ต้องการของอนุญาตจากคณบดี

2.5.2 ด้วยความเห็นชอบของคณบดีหรือหัวหน้าภาควิชาต่อความล่าช้าในการประเมินผลเพราะนิสิตยังไม่ได้เสร็จสิ้นการทำงาน

2.5.3 นิสิตได้เกรด I จำเป็นที่จะต้องขอประเมินภายในเวลาที่กำหนดเพื่อที่จะเปลี่ยนเกรด อาจารย์ผู้สอนจะต้องรายงานผลภายในภาคการเรียนการศึกษาถัดไป มิฉะนั้น ระบบจะเปลี่ยน I เป็น F

2.6 เหตุผลที่ได้เกรด W

2.6.1 นิสิตมีสิทธิ์ในการถอนถอนวิชาที่เลือกเรียนภายในหลักสูตร โดยมีความเห็นชอบของคณบดีหรือหัวหน้าภาควิชา

2.6.2 นิสิตสามารถหยุดเรียนเป็นชั่วคราวตามกำหนดได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากคณบดี

2.6.3 นิสิตสามารถอยู่ทางไกลจากวิทยาลัยในช่วงเวลาทอมพิเศษ

2.6.4 ในกรณีที่ของเจ็บป่วยหรือบางเหตุการณ์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องรับอนุญาตจากคณบดีล่วงหน้า นิสิตอาจมีการเปลี่ยนแปลงจาก I เป็น W ด้วยความเห็นชอบของคณบดี

2.7 สำหรับจำนวนคะแนนเฉลี่ยของเกรดกำหนดเป็นจุดเกรดและ เกรดที่ได้รับรางวัล ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนซ้ำสำหรับหลักสูตรเฉพาะเพื่อทดแทนหลักสูตรใหม่ จะนับจุดเกรดของหลักสูตรทดแทน

2.8 เพียงหน่วยกิจที่นิสิตที่ได้จะรวมเมื่อคำนวณเกรดสะสมสำหรับโปรแกรมที่สมบูรณ์

2.9 เกรดเฉลี่ยแต่ละภาคเรียนมาจากผลการเรียนของภาควิชาเรียนนั้น มีการคำนวณโดยผลรวมของจำนวนหน่วยกิตรวมด้วยเกรดที่ได้และหารด้วยจำนวนหน่วยกิจที่ได้รับการศึกษาปีการศึกษานั้น

2.10 เกรดเฉลี่ยสะสมเป็นเกรดที่นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นการศึกษาภาคเรียนแรกถึงภาคเรียนล่าสุดของนิสิต โดยผลบวกของจำนวนหน่วยกิตรวมด้วยเกรดและหารด้วยจำนวนหน่วยกิตรวมที่ได้รับเกรด

2.11 เมื่อ I มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินคำนวณจากค่าเฉลี่ยก็จะเปลี่ยนตาม

3. การทำซ้ำหรือแทนหลักสูตร

3.1 นิสิตที่ได้เกรด D+ หรือ D ซ้ำกัน ต้องปรึกษาของอาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชานั้น และทำตามคำสั่งของคณบดี

3.2 นิสิตที่ได้ F หรือ U ในหลักสูตรวิชาบังคับ ต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำอีกครั้ง จนถึงได้เกรดที่ยอมรับ

3.3 นิสิตที่ได้ F หรือ U ในหลักสูตรวิชาเลือก สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นในกลุ่มหลักสูตรเดียวกัน ถ้านิสิตดำเนินการตามข้อกำหนดของหลักสูตรทั้งหมดของโปรแกรมแล้ว นิสิตจะไม่สามารถลงทะเบียนแทนวิชาที่ได้เกรด F หรือ U ได้

4. การระบุสถานภาพการเป็นนิสิต

4.1 มหาวิทยาลัยจะระบุสถานภาพของนิสิตที่เสร็จสิ้นการเรียนในแต่ละภาคเรียน ยกเว้นนิสิตที่เรียนปีแรก ส่วนนิสิตที่เรียนปีแรกจะระบุสถานภาพของนิสิตหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนสองภาคเรียน

4.2 สถานภาพการเป็นนิสิตมีสี่ประเภท ได้แก่ สภาพสมบูรณ์ สถานะสภาพ การคุมประพฤติ สถานภาพการเยี่ยมชม

4.2.1 สภาพสมบูรณ์รวมถึงนิสิตลงทะเบียนปีแรกหรือได้เกรดเฉลี่ย 2.00 ขึ้นไป

4.2.2 สถานะสภาพรวมถึงนิสิตที่ได้เกรดเฉลี่ย 1.75-1.99

4.2.3 การคุมประพฤติรวมถึงการควบคุมความประพฤติ นิสิตมีการรับเข้าเรียน โดยมีเงื่อนไขบางอย่าง

4.2.4 สถานภาพการเยี่ยมชมรวมถึงนิสิตจากสถาบันอื่น หรือ ผู้ที่เพียงลงทะเบียน ในหลักสูตรบางส่วน

4.3 นิสิตที่เรียนหลักสูตรฤดูร้อนที่สามารถโอนผลจากการศึกษาภาคฤดูร้อนไปยังภาคการศึกษาสำหรับนิสิตสถานะ เมื่อนิสิตบางคนมีสถานะสภาพเมื่อปรึกษากับอาจารย์แล้ว ต้องแจ้งให้ทราบโดยเร็วที่สุด

5. การลงโทษสำหรับทุจริต

วิทยาลัยอาจจะพิจารณาบทลงโทษสำหรับนิสิตที่มีการทุจริตในรูปแบบของการสอบใด ๆ

5.1 สอบตกในวิชานั้น

5.2 สอบตกในวิชานั้นและขัดขวางการศึกษาในภาคเรียนศึกษาถัดไป

5.3 การหยุดชะงักของการศึกษาอย่างถาวร (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554) การโอนเครดิตใน BUUIC

นิสิตที่จะประสงค์จะโอนหน่วยกิจของวิชาภาษาอังกฤษที่ได้เรียนในมหาวิทยาลัยหรือต่างประเทศจะมีการตอบแทนที่ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์เข้า วิทยาลัยต้องตรวจสอบและส่งหลักฐานการศึกษาด้วยคำอธิบายหลักสูตร (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

กิจกรรมนิสิต

สวัสดิการนิสิตวิทยาลัยนานาชาติดำเนินการเกี่ยวกับการจัดให้นิสิตเรียนวิชาทหาร (ร.ค.) และการยกเว้นและการผ่อนผันทหารให้แก่ นิสิตทุกคนมีรหัสส่วนตัว (Internet Account) เพื่อใช้กับเครือข่าย อินเทอร์เน็ตวิทยาลัยนานาชาติ มีนโยบายสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นิสิตที่มีผลการเรียนดีเด่น หรือผู้ด้อยโอกาสเนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือพิการทางร่างกายโดยการให้ทุน หรือการกู้ยืมทุนการศึกษา

โอกาสศึกษาดูงานในต่างประเทศวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพาได้จัดโปรแกรมให้นิสิต ได้มีโอกาสเลือก ฝึกงาน ศึกษาดูงาน หรือศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศ ทั้งในยุโรป อเมริกาออสเตรเลีย และประเทศจีน โดยวิธีการ โอนหน่วยกิจได้รับประกาศนียบัตร หรือได้รับปริญญาของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ด้วย ตามความเหมาะสมโดยมหาวิทยาลัยได้ลงนามความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศไว้แล้ว

อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

วิทยาลัยนานาชาติ มีอาคาร ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ อุปลัมภ์ เป็นอาคารสูง 6 ชั้น พื้นที่ 12000 ตารางเมตร และอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่สุด มีวัสดุอุปกรณ์ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ระบบการเรียนการสอนทางไกล ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถรองรับนิสิตได้มากกว่า 3000 คน

ศูนย์คอมพิวเตอร์เป็นองค์การที่อำนวยความสะดวกให้นิสิตหรือบุคคลภายนอกทางด้านการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการต่าง ๆ

ศูนย์ห้องสมุด ให้บริการการยืมคืนหนังสือและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ของนิสิต นอกจากนั้น ยังบริการปริ้นงาน อินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องเสียค่า มีอุปกรณ์ทีวี วีดีโอ CD-ROM วีซีดี และ ดีวีดีพร้อม (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

สรุปว่าวิทยาลัยนานาชาติมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษานานาชาติ ทั้งหลักสูตร วิชาการ และอาคารสถานที่

ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในต่างประเทศ

วิทยาลัยนานาชาติได้จัดกิจกรรมการศึกษาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในต่างประเทศ ได้แก่

Dominican University, USA Illinois State University, USA Montclire State University, USA Appalachian State University, USA Chungnam National University, Korea University of Trento, Italy MontplleirII, France

สำหรับความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศจีน ได้แก่

Linyi University, Shandong, China Yunnan Normal Business School, Yunnan, China Yunnan University, Yunnan, China Yunnan National University, Yunnan, China Chuxiong Normal University, Yunnan, China

สาระสำคัญของความร่วมมือ คือการแลกเปลี่ยนนักศึกษา แลกเปลี่ยนอาจารย์ การทำวิจัย และกิจกรรมวิชาการต่าง ๆ

สรุปว่าหลายปีมานี้ มหาวิทยาลัยนานาชาติได้ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในต่างประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาของวิทยาลัยนานาชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนทางการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน

ไทยกับจีนมีความผูกพันและติดต่อกันมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่โบราณกาลโดยสามารถย้อนไปได้ถึงสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก (จักรพรรดิฮั่นอู่ตี้) ของจีนซึ่งมีบันทึกประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชนชาติไทย และที่เด่นชัดก็คือความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับจีน ซึ่งมีการติดต่อค้าขายระหว่างกันความสัมพันธ์ทางสายเลือดระหว่างไทยกับจีนน่าจะเริ่มมีขึ้นในช่วงนี้ด้วยจากการอพยพของชาวจีนในช่วงสงครามสมัยราชวงศ์หยวนและในช่วงต้นราชวงศ์หมิง และนับจากนั้นมาก็ได้มีการติดต่อค้าขายกันมาโดยตลอดและมีชาวจีนจำนวนมากเข้ามาตั้งรกราก ในไทยโดยเฉพาะในช่วงสงครามโลกและสงครามกลางเมืองไต้หวัน ผู้เขียน และกวางสีหลบหนีภัยสงครามและความอดอยากเข้ามาสร้างชีวิตใหม่ในประเทศไทยจึงอาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดคู่ขนานระหว่างไทยกับจีนได้มีมาอย่างยาวนาน จากนั้น เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการ ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมือกันอย่างราบรื่นทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การทหาร การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ บนพื้นฐานของ มิตรภาพ ความเสมอภาค การเอื้อประโยชน์ และการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้นำระดับสูงสุด ผู้นำรัฐบาล และประชาชนของทั้งสองประเทศได้แสดงบทบาทอย่างสำคัญต่อการสืบสานและพัฒนาความสัมพันธ์นี้โดยไม่หยุดยั้ง จนกลายเป็นแบบอย่างของการอยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียว และสมานฉันท์ระหว่างประเทศที่มีระบอบสังคมที่แตกต่างกัน ความร่วมมืออันดีระหว่างสองฝ่าย ไม่เพียงแต่จะเกื้อกูลต่อผลประโยชน์โดยพื้นฐาน

ของประเทศทั้งสองเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ ต่อสันติภาพและการพัฒนาของเอเชียและของโลกด้วย

แม้กระแสทางการเมืองโลกในยุคสงครามเย็นจะทำให้ไทยกับจีนขาดการติดต่อกันในระดับทางการอยู่ระยะหนึ่งแต่กระแสการเมืองโลกดังกล่าวก็ไม่อาจจะตัดความผูกพันและความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างแนบแน่นระหว่างประชาชนไทย-จีนได้ ดังนั้นนับตั้งแต่ที่ทั้งสองประเทศสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและราบรื่นและเป็นแบบอย่างหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มี ระบบการปกครองแตกต่างกันโดยมีพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมดังนี้

ด้านการเมืองทศวรรษแรกหลังจากที่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันไทยและจีนประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจต่อกันอันนำไปสู่การเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคนั้น ซึ่งได้ช่วยสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากสนามรบกลายเป็นตลาดการค้า นอกจากนี้พื้นฐานความเข้าใจและความใกล้ชิดดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างจีนกับประเทศอาเซียนอีกด้วย

การที่พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ต่างก็ทรงให้ความสำคัญและทรงใส่พระทัยต่อความสัมพันธ์ฉันมิตรที่มีต่อจีนส่งผลสำคัญต่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้อย่างใกล้ชิดแน่นแฟ้น โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างสองประเทศ ทั้งนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยือนจีนอย่างเป็นทางการในฐานะผู้แทนพระองค์ฯ ซึ่งถือเป็นการเสด็จฯ เยือนต่างประเทศอย่างเป็นทางการในรอบหลายสิบปี ระหว่างวันที่ 16-31 ตุลาคม พ.ศ. 2543 เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ 25 ปีของความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เยือนจีนแล้วหลายครั้งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนจีนครบทั้ง 31 มณฑลและมหานคร ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลในฐานะทูตสันถวไมตรีจากหน่วยงานของจีนหลายรางวัลและเป็นเจ้าฟ้าพระองค์แรกของโลกที่ทรงศึกษาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในปีนี้พระองค์ท่านยังได้เสด็จฯ มาทอดพระเนตรพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ปักกิ่ง 2008 ในฐานะผู้แทนพระองค์ด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีก็เสด็จเยือนจีนบ่อยครั้ง เป็น เจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ทรงแสดงดนตรี “สายสัมพันธ์สองแผ่นดิน” ในจีน นอกจากนี้พระราชวงศ์พระองค์อื่น ๆ ก็ได้เสด็จฯ เยือนจีนอยู่เสมอ ในขณะเดียวกันผู้นำของจีนนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้เยือนประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องนับตั้งแต่สถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นต้นมาฯ ดังกล่าวนี้ ได้เยือนไทยเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2521 นับจากนั้นประธานาธิบดีจีน

ทุกสมัยก็ได้เยือนประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังเช่น นายหลี่ เซียนเนียน นายหยาง ช่างคุน และนายเจียง เจ๋อหมินจนถึงประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายหู จิ่นเทาซึ่งได้เยือนประเทศไทยในฐานะประธานาธิบดีเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 ในระดับ นายกรัฐมนตรีนั้น นับตั้งแต่ พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เยือนจีนในฐานะแขกของนายเติ้ง เสี่ยวผิง เป็นต้นมานายกรัฐมนตรีของไทยทุกยุคทุกสมัยล้วนแต่เคยเยือนจีนทั้งสิ้น ในปีนี้นายกรัฐมนตรีไทย ได้เดินทางเยือนจีนถึง 3 ครั้งรวมทั้งได้เข้าร่วมในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ปักกิ่ง 2008 ด้วย ขณะที่นายกรัฐมนตรีจีนทุกสมัยก็เยือนไทยอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ นายหลี่ เติ้ง ซึ่งเยือนไทยรวม 4 ครั้ง นายหู หงจี้ ซึ่งเยือนไทยเมื่อปี พ.ศ. 2544 และนายเวิน เจียเป่าซึ่งเคยเยือนไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุม เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2546 ด้วย

ความร่วมมือทางการเมืองระหว่างไทย กับจีนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันที่ชัดเจนประการหนึ่ง คือ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ ซึ่งเกิดจากการแผ่ขยายอิทธิพลของไซโคลนในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ โดยไซโคลนนามเป็นฐานรุกรานภัยพิบัติ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้จีน หันมากระชับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับไทยและอาเซียน เพื่อผลักดันให้มีการดำเนินการแก้ไข ปัญหาภัยพิบัติด้วยวิถีทางทางการเมือง ตลอดจนร่วมมือกันต่อต้านการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียต และเวียดนามในภูมิภาคนี้ในขณะนั้น เมื่อปัญหาภัยพิบัติสิ้นสุดลง ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน ได้ขยายไปสู่ก้าวใหม่แห่งความร่วมมือ โดยทั้งสองประเทศได้ร่วมมือ กันมากยิ่งขึ้นในด้านเศรษฐกิจ และการลงทุน มูลค่าทางการค้าและการลงทุนระหว่างสองฝ่ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังมีความร่วมมือกันมากยิ่งขึ้นในกรอบของความร่วมมือพหุภาคี ทั้งในกรอบอนุภูมิภาค และภูมิภาค อาทิ ความร่วมมือกันในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ความร่วมมือในกรอบของอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง ความร่วมมือในกรอบของ ASEAN, ARF, ASEM และ APEC เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยกับประเทศจีนมีความสัมพันธ์อย่างยาวนาน และทั้งสองประเทศก็ให้ความสำคัญต่อการเมืองอย่างยิ่ง เนื่องจากการเมืองเป็นพื้นฐานของ ความร่วมมือ สามารถนำความร่วมมือด้านอื่น ๆ ประสบความสำเร็จด้วย

ด้านเศรษฐกิจหลังจากทศวรรษแรกของการสถาปนาความสัมพันธ์ที่ทั้งสองประเทศได้ ประสบผลในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างกันแล้วนั้นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้า ได้กลายเป็นองค์ประกอบที่นับวันยิ่งมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะหลังจากที่จีนได้เริ่มดำเนินนโยบายเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจภายใต้การนำของ นายเติ้งเสี่ยวผิง เมื่อปี พ.ศ. 2521 ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศได้พัฒนาและขยายตัว ไปอย่างรวดเร็วในด้านการค้า มูลค่าการค้าระหว่างไทย-จีนเพิ่มขึ้นจากปีแรกที่สถาปนาความสัมพันธ์ ทางการค้าที่ 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 31,062 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2550 ในด้านการลงทุน

ไทยนับเป็นประเทศแรก ๆ ที่เข้าไปลงทุนในจีนตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2533 และก่อนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในเอเชียเมื่อปี พ.ศ. 2540 ไทยเป็นประเทศที่อยู่ใน 10 อันดับแรก ที่มีการลงทุนในจีน ปัจจุบันตัวเลขของทางการจีนก็ยังระบุว่าไทยยังคงมีการลงทุนในจีนนับพันโครงการ โดยมีมูลค่าการลงทุนรวมนับพันล้านเหรียญสหรัฐ ขณะที่จีนมีการลงทุนในไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน ปี พ.ศ. 2528 รัฐบาลไทยและจีนได้ร่วมลงนามในข้อตกลงการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมด้านเศรษฐกิจระหว่างไทย จีนและข้อตกลงการคุ้มครองการลงทุนซึ่งส่งผลดีต่อการขยายความร่วมมือด้านการลงทุนของทั้งสองประเทศในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศค่อนข้างคึกคักมูลค่าการลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องประเทศไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เข้าไปลงทุนในจีน (พวงแก้ว โคจรานนท์, 2552) ในด้านการท่องเที่ยวไทยและจีนต่างเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวยอดนิยมของประชาชนทั้งสองประเทศปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางมาไทยประมาณ 8 แสนคนต่อปีขณะที่ชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวในจีนประมาณ 7-8 แสนคนต่อปี (ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2552) ท่องเที่ยวไทย-จีนการเดินทางท่องเที่ยวติดต่อกันระหว่างคนไทยกับคนจีนสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวจีนมาเยือนไทยเป็นจำนวนถึง 667,615 คน ในช่วง 10 เดือนของปี พ.ศ. 2545 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.08 จากปีก่อน ส่วนคนไทยนิยมไปเที่ยวในจีนมากขึ้นอย่างชัดเจนมีจำนวนถึง 187,453 คน หรือคิดเป็นอัตราขยายตัวถึงร้อยละ 30.87 สำหรับในรอบปี พ.ศ. 2544 ไทยดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 801,362 คน ขณะที่คนไทยไปเยือนจีนจำนวน 165,230 คน

ปัจจุบันรัฐบาลไทยและจีนยังได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายทางเศรษฐกิจร่วมกัน กล่าวคือ ภายในปี พ.ศ. 2553 จะมีมูลค่าการค้าทวิภาคีสูงถึง 50,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าการลงทุนสองฝ่ายสูง 6,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวร่วมกัน 4 ล้านคนต่อปี (พวงแก้ว โคจรานนท์, 2530)

ด้านสังคมและวัฒนธรรมด้วยความผูกพันยาวนานและวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดทำให้ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีนพัฒนาไปอย่างใกล้ชิดและแนบแน่นมาโดยตลอดประชาชนของทั้งสองประเทศมีการไปมาหาสู่เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การแลกเปลี่ยนการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านประจำชาติซึ่งประสบความสำเร็จอย่างดีและได้รับการต้อนรับอย่างดียิ่งจากประชาชนของแต่ละฝ่ายไปจนถึงความร่วมมือทางด้านศาสนาจากการที่ไทยเป็นเมืองพุทธและจีนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีคนนับถือศาสนาพุทธมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่งคือ ประมาณ 100 ล้านคน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ในด้านนี้ยังได้รับการส่งเสริมโดยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ของไทยโดยเฉพาะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงสนพระทัยในภาษาวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของจีน ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนรวมทั้งเยาวชนของไทยในการศึกษาเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนซึ่งเป็นประโยชน์

ต่อการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศรวมทั้งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีซึ่งทรงริเริ่มการแสดงดนตรี “สายสัมพันธ์สองแผ่นดิน” ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างกัน ทั้งนี้ความสัมพันธ์ด้านสังคม และวัฒนธรรมนับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเนื่องจากเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับประชาชนซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนในด้านอื่น ๆ (ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2552)

กล่าวโดยสรุปในปัจจุบันไทยกับจีนมีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่เจริญรุดหน้าในทุกด้านและนับวันจะยิ่งพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนของทั้งสองประเทศ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค ดังนั้นในช่วงศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างรวดเร็วประกอบกับการแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ของจีน ไทยและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคหวังว่าจะความร่วมมือกับจีนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนโดยจีนจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียและโลกโดยรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนทางการศึกษา

ในความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างสองประเทศ ในวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 คณะรัฐมนตรีอนุมัติการจัดทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยกับจีน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอและอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย โดยในการทำความตกลงควรให้ความสำคัญกับการหารือในเรื่องความร่วมมือเฉพาะด้านทางการศึกษาและการฝึกอบรมในสาขาที่แต่ละประเทศมีความเชี่ยวชาญด้วยซึ่งจะเป็นการพัฒนาให้เกิดทักษะความชำนาญและความต่อเนื่องทางการศึกษาอันจะทำให้ความตกลงบรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงสาระสำคัญของความตกลงดังกล่าว ได้แก่ การแลกเปลี่ยนคณะผู้แทน การแลกเปลี่ยนนักเรียนทุน การสอนภาษาและแลกเปลี่ยนครู การแลกเปลี่ยนทางวิชาการและความร่วมมือระหว่างโรงเรียน รวมทั้งการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร หนังสือตำราเรียน สื่อการศึกษา การวิจัย การประชุมทางวิชาการ การรับรองวุฒิการศึกษาและในด้านอื่น ๆ ตามแต่จะตกลงกัน รวมทั้งความร่วมมือเฉพาะด้าน และการฝึกอบรมตามความจำเป็น โดยจะจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อเป็นกลไกติดตามผลการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้ยังระบุถึงการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาต้องเป็นไปตามอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ทั้งสองฝ่ายเป็นภาคีการใช้ชื่อโลโก้ สัญลักษณ์หรือตราของทางราชการ พิมพ์ลงในสิ่งพิมพ์เอกสารหรืองานวิชาการเป็นสิ่งต้องห้ามโดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รว.ศธ. ได้ร่วมในขณะเดินทางอย่างเป็นทางการครั้งนี้ด้วย โดย รว.ศธ.เปิดเผยว่าคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ ศธ.ลงนามความร่วมมือข้อตกลงด้านการศึกษากับจีน ซึ่งได้มีการลงนามโดย รว.ศธ.ของ ไทยและจีน ที่กรุงปักกิ่งในระหว่างวันที่ 28-29 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 สำหรับสาระสำคัญของข้อตกลง คือ การรับรองปริญญา เพื่อเปิดทางให้การแลกเปลี่ยนนักศึกษา และคณาจารย์คล่องตัวขึ้น หากนักศึกษาจบจากจีนก็จะมี การรับรองปริญญา เช่นเดียวกับฝ่ายไทย โดยจะรับรองในทุกสาขาวิชา เดิมมีแนวคิดที่จะทำ ให้ครอบคลุมมากกว่านี้ แต่เนื่องจากมาตรฐานของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน จึงเปลี่ยนเป็นการจับคู่ ซึ่งจะมีการวิเคราะห์มาตรฐานกันก่อนหากพบว่าเทียบกันได้ ก็จะลงนามกันเป็นการเฉพาะ โดยการลงนามครั้งนี้ เป็นเรื่องเฉพาะไทย-จีน เท่านั้น รว.ศธ.กล่าวถึงการรับรองปริญญาครั้งนี้ว่าเป็นการรับรองของประเทศต่อประเทศ หากจบปริญญาตรีจากจีนในสถาบันที่จีนรับรอง ไทยก็ต้องรับรองด้วย เช่นเดียวกับที่จีนจะต้องรับรองผู้ที่จบปริญญาตรีจากไทยด้วยเช่นกัน การรับรองจะเกิดประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย เช่น คนจีนที่มาเรียนในไทย สามารถเรียนในสาขาที่ต้องการ โดยฝ่ายที่รับไม่ต้องเสียเวลาในการประเมินปริญญา

การรับรองช่วยให้การแลกเปลี่ยนนิสิตและคณาจารย์ รวมทั้งความร่วมมือทางวิชาการ สะดวกและคล่องตัวขึ้น และยังเชื่อมโยงไปสู่การทำงานด้วย หากมีการรับรอง

ส่วนประเทศจีนในปี พ.ศ. 2541 รัฐบาลจีนได้จัดทำแผนปฏิบัติการเสริมสร้างระบบการศึกษาของประเทศเพื่อการเตรียมพร้อมสำหรับการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ของประเทศ (Action Scheme for Invigorating Education Towards the 21st Century) ด้วยตระหนักว่าวิทยาศาสตร์และการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมินได้เคยกล่าวไว้ว่าความแข็งแกร่งและการแข่งขันระหว่างประเทศของจีนจะก้าวไปได้ด้วยการพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ความรู้ และการศึกษาซึ่งนั่นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา โครงการ 211 (Project 211) ในช่วงแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 9 ของรัฐบาลจีนเป็นโครงการพัฒนาการศึกษาระดับสูงในบริบทการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมมุ่งเน้นการอบรมบุคลากรอาชีพที่มีส่วนสำคัญช่วยเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมของประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศตลอดจนวางรากฐานการอบรมอาชีพในสถาบันการศึกษาภายในประเทศให้มีความมั่นคงด้วยส่วนประกอบหลักที่สำคัญของโครงการ 211 ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของสถาบันการศึกษาโดยรวม (การขยายตัวของสถาบันการศึกษา การทำวิจัยด้านวิทยาศาสตร์การพัฒนาระบบการดำเนินการของสถาบันการศึกษา และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ) การพัฒนาสาขาการศึกษาที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจหลัก (เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การทหาร) และการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในระบบการศึกษาระดับสูง (การสร้างเครือข่ายการศึกษาวิจัย สร้างระบบห้องสมุดและการจัดเอกสาร)

ปัจจุบัน โครงการ 211 ภายใต้การชี้แนะของ CPC Central Committee และ State Council และการประสานงานของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง และ State Planning Commission นี้ ได้ดำเนินการไปอย่างราบรื่น มีสถาบันการศึกษาระดับสูงทั่วประเทศ 101 แห่งเข้าร่วมโครงการ และกำลังพัฒนาไปตามแนวทางหลักที่ตั้งไว้บุคคลากรในระบบการศึกษาระดับสูง 1) ส่งเสริมครูอาจารย์ที่มีอายุน้อยและมีคุณภาพในระบบการศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มคุณภาพของครูอาจารย์วัยกลางคนให้เป็นสันหลังของระบบการเรียนการสอนและการทำวิจัย 2) ส่งเสริมการประกอบอาชีพการสอนแบบเต็มเวลา และให้การส่งเสริมตามความสามารถ 3) พัฒนาความรู้บุคคลากรผ่านการฝึกอบรม การคัดเลือกไปศึกษาต่อยังต่างประเทศและทำวิจัย 4) ส่งเสริมให้นักเรียนจีนที่ศึกษาในต่างประเทศกลับทำงานในระบบการศึกษาของประเทศโดยตระหนักถึงประโยชน์จากประสบการณ์ต่างแดนที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาระบบการศึกษาระดับสูงระหว่างจีนกับประเทศต่าง ๆ ความร่วมมือทางการศึกษาไทย-จีน

การศึกษาไทย-จีนในลักษณะของความร่วมมือทวิภาคีสามารถประเมินได้ในหลายลักษณะ ดังกล่าว

1. ลักษณะความร่วมมือในกรอบความร่วมมือร่วมทางวิทยาศาสตร์ และวิชาการไทย-จีน ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือในลักษณะรัฐต่อรัฐ (หน่วยงานไทยที่เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบงานในด้านนี้ คือ กรมวิเทศสหการ) ดำเนินความร่วมมือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 รูปแบบความร่วมมือที่เป็นกลไกของคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือในด้านนี้ประกอบด้วยกิจกรรมความร่วมมือ เรื่องการแลกเปลี่ยนบุคลากรในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงาน การแพทย์และสาธารณสุข พัฒนาชนบท พัฒนาชุมชน และบริการสังคมการแลกเปลี่ยนทุนการศึกษาระยะยาว ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เพื่อให้ผู้รับทุนได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร โดยจะเป็นการแลกเปลี่ยนการศึกษาฝ่ายละ 7 ทุนต่อปีนอกจากนั้นยังมีการดำเนินโครงการวิจัยร่วมทางด้านวิทยาศาสตร์ และวิชาการระหว่างหน่วยงานของรัฐของทั้งสองฝ่ายด้วย

2. ลักษณะความร่วมมือทางการศึกษาประเภทที่สองได้แก่การให้ทุนการศึกษาโดยตรงจากทั้งรัฐบาลไทยและจีนแก่นักเรียนไทยในระดับปริญญาตรี โทและเอก แล้วแต่ความต้องการของรัฐบาลในปีนั้น ๆ สาขาการให้ทุนการศึกษาของรัฐบาลไทยแก่นักเรียนไทยเพื่อศึกษาต่อในจีน (ผ่านสำนักงาน ก.พ.) ส่วนมากจะเป็นการศึกษาในด้านมนุษยศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ส่วนการให้ทุนของรัฐบาลจีน (ผ่านสถานเอกอัครราชทูตและ/ หรือสถานกงสุลใหญ่จีนในประเทศไทย) จะเน้นที่การให้ทุนเพื่อศึกษาด้านภาษาจีนเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ ปัญหาที่พบได้แก่ปัญหาในเรื่องภาษาหากนักเรียนไทยประสงค์ที่จะศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ในจีนจำเป็นต้องมีพื้นฐานภาษาจีนในระดับดีถึงดีมากเนื่องจากการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในจีนจะใช้ภาษาจีนล้วน

นักเรียนทุนดังกล่าวจึงจำเป็นต้องเรียนภาษา เป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปีครึ่งถึง 2 ปีก่อนลงเรียน ในหลักสูตรปริญญาตรีในสาขาที่ตนต้องการต่อไปปัจจุบันนี้มีนักเรียนทุนรัฐบาลไทยกำลังศึกษา อยู่ในจีนประมาณ 8 คนศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในกรุงปักกิ่งและเซี่ยงไฮ้

3. ลักษณะความร่วมมือประเภทที่สามได้แก่ความร่วมมือโดยตรงระหว่างมหาวิทยาลัย ความร่วมมือประเภทนี้เป็นความร่วมมือที่เกิดจากการประสานงาน โดยตรงระหว่างสถาบันการศึกษา ของไทยละจีน บนพื้นฐานแห่งความเข้าใจและผลประโยชน์ร่วมกันรูปแบบความร่วมมือเป็น ลักษณะของการแลกเปลี่ยนนักเรียนเพื่อศึกษาภาษาจีนและไทย (ระยะสั้น) ในคู่สถาบันการศึกษา จีน-ไทยที่ทำความตกลงร่วมกัน นอกจากนั้นยังมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรของทั้งสองสถาบันการศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์การจัดทำแบบเรียนและหลักสูตรการสอนภาษาจีนในไทย เป็นต้น

4. ความร่วมมือด้านการศึกษาประเภทที่ดีเป็นความร่วมมือระดับประชาชนกับประชาชน กล่าวคือนักเรียนไทยสนใจที่จะศึกษาภาษาจีนในจีนและนักเรียนจีนประสงค์ที่จะเดินทางไปศึกษา ต่อในไทยโดยการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาโดยใช้ทุนส่วนตัวและความสนใจในสาขาการศึกษา มีความหลากหลายแนวโน้มจำนวนนักเรียนไทยที่ทำการศึกษาในลักษณะดังกล่าวมีเพิ่มมากขึ้นใน การศึกษาภาษาจีนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (ระดับปริญญาตรีและโท) จากข้อมูลของ กระทรวงศึกษาธิการจีนสถิตินักเรียนไทยศึกษาในจีน (ระดับอุดมศึกษา) ในปี พ.ศ. 2544 มีประมาณ 860 คน (จำนวนนี้ยังไม่รวมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย) แยกเป็นนักเรียนไทยที่ได้รับทุนจากรัฐบาลจีนจำนวน 37 คนและนักเรียนไทยที่ใช้งบประมาณส่วนตัวในการศึกษาต่ออีก 823 คนส่วนสถิตินักเรียนจีน ที่ศึกษาในไทย (ระดับอุดมศึกษา) ในปี พ.ศ. 2544 นั้น ทบวงมหาวิทยาลัยแจ้งว่ามีประมาณ 723 คน แยกเป็นนักเรียนจีนที่ได้รับทุนจำนวน 33 คนและนักเรียนจีนที่ใช้งบประมาณส่วนตัวในการศึกษาต่อ อีก 690 คน

สรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีนด้านการศึกษามีนโยบายต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ การศึกษาของทั้งสองประเทศทำการร่วมมือกัน และพัฒนาบุคลากรของประชาคมอาเซียน แนวทาง การร่วมมือที่หลากหลาย จึงส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาร่วมกันได้ และความเป็นสากล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่สามารถสังเกต โดยการแสดงออกที่ค่อนข้าง สลับซับซ้อนจึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรงแต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อมโดยการวัด ความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นและการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงจึง สามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2530 กล่าวว่า “พึง” เป็นคำ

ช่วยกริยาอื่นหมายความว่า “ควร” เช่นพึงใจหมายความว่าพอใจชอบใจและคำว่า “พอ” หมายความว่าเท่าที่ความต้องการเต็มความต้องการถูกชอบเมื่อนำคำสองคำมาผสมกัน “พึงพอใจ” จะหมายถึงพอใจถูกใจตามที่ต้องการซึ่งสอดคล้องกับ Wolman (1973 อ้างถึงใน ภนิกา ชัยปัญญา, 2541, หน้า 11) กล่าวถึงความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่ได้รับความสำเร็จตามมุ่งหวังและความต้องการมีผู้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

Gillmer (1965, pp. 254 - 255 อ้างถึงใน ภนิกา ชัยปัญญา, 2541, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่าผลของเจตคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์กร องค์ประกอบของแรงงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน ความรู้สึกที่ได้รับการยกย่องนับถือ และความรู้สึกมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

Morse and Wingo (1955) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลดความตึงเครียดของพนักงานให้น้อยลง ถ้ามีความตึงเครียดมากก็จะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ความตึงเครียดเป็นผลรวมจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อคราวใดความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้ความเครียดน้อยลง ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจ จากคำนิยามของ Morse ทำให้มีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน โดยเน้นว่าความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนอง เช่น Hoy and Miskel (1967 อ้างถึงใน ภนิกา ชัยปัญญา, 2541, หน้า 6) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีต่องานซึ่งมักเกี่ยวข้องกับคุณค่าและความต้องการของบุคคลด้วย Dessler อธิบายความพึงพอใจว่าเป็นระดับความรู้สึกต่องานเพื่อความต้องการที่สำคัญของคนเรา เช่น ความมีสุขภาพดี มีความมั่นคง มีความสมบูรณ์พูนสุข มีที่พักผ่อน มีคนยกย่องต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการตอบสนองแล้วทำให้มีผลต่องาน

Silmer (1984, p. 230 อ้างถึงใน ภนิกา ชัยปัญญา, 2541, หน้า 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นระดับขั้นตอนความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ของงานรวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

Strauss (1980 อ้างถึงใน พักตร์วิภา ตะเพียนทอง, 2549, หน้า 7) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้

ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้น โดยทั่วไปนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและมิติความพึงพอใจในการรับบริการ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบผู้รับบริการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Oskamps (1984 อ้างถึงใน พักตร์วิภา ตะเพียนทอง, 2549, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติงานจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้

2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ

3. ความพึงพอใจ หมายถึง งานที่ได้ตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

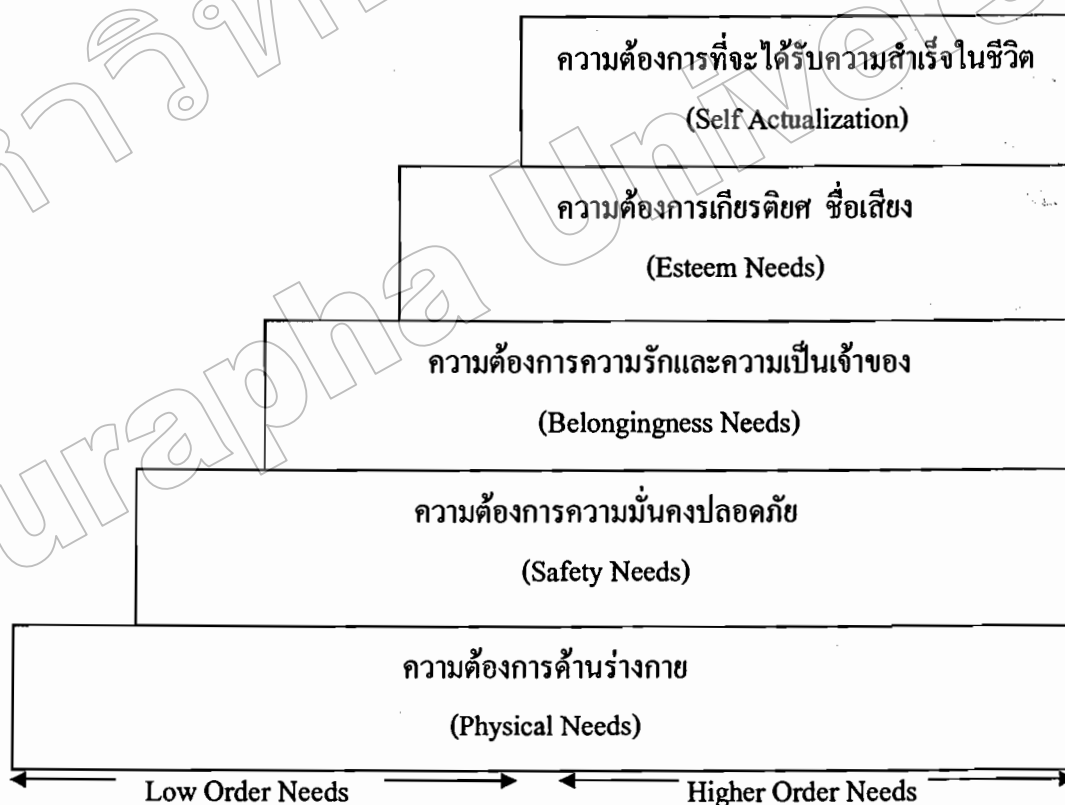
Wallerstein (1971, p. 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและอธิบายว่าความพึงพอใจเป็นขบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของความพึงพอใจนั้น

Good (1973, p. 320) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึงคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและการรับบริการในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่และทัศนคติของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ทฤษฎีการจูงใจของ Maslow (Maslow's Need Hierarchy Theory)

Maslow (1970, p. 128) เป็นนักจิตวิทยาและนักมนุษยวิทยา ที่สนใจในเรื่องเกี่ยวกับเกียรติยศและคุณค่าของบุคคล มาสโลว์เชื่อว่าบุคคลมีความสามารถในทางบวกที่จะสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตน และมีความแตกต่างระหว่างบุคคลที่สมบูรณ์ (Healthy) กับบุคคลที่ไม่สมบูรณ์ (Unhealthy) ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ของมาสโลว์ ได้มาจากประสบการณ์ของเขา โดยมาสโลว์พยายามที่จะตรวจสอบ วิจัย และบูรณาการแนวคิดของผู้นำทางจิตวิทยาอื่น ๆ และนำมาเสนอเป็นทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นนี้ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ความต้องการด้านปัจจัยสี่ ความต้องการทางเพศขั้นที่สอง ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) เมื่อได้รับสนองความต้องการด้านร่างกายจนเป็นที่พอใจแล้วก็จะเกิดความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคงตามมา และขั้นที่สาม ได้แก่ ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมในสังคม ความรู้สึกต้องการมิตรภาพ ต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อน ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการ

ที่จะเป็นผู้ให้และผู้รับจากสังคม ซึ่งมาสโลว์เห็นว่าสามารถทำให้เกิดผลต่อเนื่องไปถึงการปรับตัวที่ไม่ดีในสังคมได้ ความต้องการขั้นที่สี่ คือความต้องการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง ความต้องการการยอมรับนับถือตนเอง เคารพตนเอง เช่น ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความต้องการมีความสามารถ (Competence) ความภูมิใจในคุณภาพของงาน ที่จะช่วยให้เกิดการยอมรับนับถือจากคนอื่น เช่น ความมีชื่อเสียง ความมีสถานภาพ ความมีเกียรติยศ การได้รับความสนใจ การมีผู้อื่นยอมรับ การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการขั้นที่ห้า ซึ่งสูงสุดคือ ความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการพัฒนาตนเองตามศักยภาพสูงสุด ได้แสดงออกซึ่งทักษะความเป็นเลิศในบางสิ่งบางอย่างที่ตนมี และมีอารมณ์ซึ่งแสดงออกถึงบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ ความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน เป็นกระบวนการไม่สิ้นสุด นั่นคือมีความรู้สึก (Sense) ว่าตนเองถึงจุดหมายปลายทางสุดท้าย (Ultimate Goal) แล้วก็จะมียุทธศาสตร์ต่อไปเรื่อย ๆ ตามลักษณะภาพของตน

ภาพที่ 2 แสดงลำดับขั้นตอนความต้องการทฤษฎีของมาสโลว์ (นุชนาฏ บุญแปล, 2535, หน้า 11)

นอกจากนี้ Maslow (1960 อ้างถึงใน วิชา ด้านธารงกุลม, 2546, หน้า 273)

ได้เสนอหลักการที่สำคัญสองประการ อธิบายเหตุผลที่ความต้องการดังกล่าวส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ หลักการแรกคือ หลักแห่งความพร่อง (Deficit Principle) ที่กล่าวว่าความต้องการที่ใด ๆ พฤติกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นจึงเป็นพฤติกรรมที่ต้องการจะตอบสนองความต้องการที่ยังพร่องหรือยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น หลักการที่สองคือ หลักแห่งความก้าวหน้า (Progression Principle) ที่กล่าวว่าความต้องการในลำดับหนึ่งจะไม่สามารถจูงใจให้เกิดพฤติกรรมได้จนกว่าความต้องการในลำดับล่างที่ต่ำลงไปขั้นหนึ่งจะไม่ได้รับการตอบสนองหรือเติมเต็มแล้วเท่านั้น ซึ่งเท่ากับว่าความต้องการของมนุษย์มีลักษณะก้าวหน้าจากขั้นหนึ่งไปสู่ขั้นหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับขั้นความต้องการ มนุษย์จะต้องตอบสนองความต้องการในระดับล่างของตนเสียก่อน จึงจะก้าวไปสู่การตอบสนองความต้องการระดับสูงขึ้น

เรียบ ศรีทอง (2542, หน้า 358) เห็นว่าทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์สามารถประยุกต์ใช้ในเรื่องการจูงใจในการทำงานได้หลายประการ ได้แก่ การยอมรับว่าแต่ละบุคคลต้องการได้รับสนองตอบซึ่งความต้องการพื้นฐานของชีวิตก่อน โดยอาจไม่สนใจความต้องการลำดับสูง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารและองค์การพึงตระหนักในเรื่องนี้ว่าคนทำงานต้องการได้รับผลตอบแทนเพียงพอ ที่จะสนองความต้องการพื้นฐานได้ ต้องการรู้สึกปลอดภัยในขณะที่ทำงานด้วยความสนุกและประสบความสำเร็จด้วยการใช้ศักยภาพของเขาอย่างเต็มที่ในการทำงานในทำนองเดียวกัน

มัลลิกา ต้นสอน (2544, หน้า 35) ได้ให้ความเห็นว่าบริหารสมควรต้องพิจารณาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อที่จะใช้เครื่องมือและวิธีการเหมาะสมในการตอบสนองความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา

Herzberg, Mansner and Snyderman (1959) ได้ทำการวิจัยเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีของเขาว่ามนุษย์มีปรารถนา 2 ประการ ประการหนึ่งคือความปรารถนาที่จะจัดทุกข์ทางร่างกายทั้งหลายให้หมดไป เช่น ความหิว ความเคียดร้อนทางสุขภาพและความทารุณของคืนฟ้าอากาศ ประการที่สอง คือความปรารถนาในความสุขจิตใจ เช่น ความภาคภูมิใจในของสำเร็จ การเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป ชีวิตที่เจริญก้าวหน้า เป็นต้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย วิศวกรและนักบัญชี ของบริษัทแห่งหนึ่งที่เมืองพิทส์เบอร์ จำนวน 200 คน เพื่อจะหาคำตอบว่า สถานการณ์อย่างไรที่ทำให้วิศวกรและนักบัญชีมีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้นหรือน้อยลงและถามความเห็นของประชากรเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่องานของเขา และผู้สัมภาษณ์ยังให้วิศวกรและบัญชีตอบด้วยความรู้สึกพอใจและไม่พอใจในงานนั้น มีผลถึงการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นอยู่ของตนหรือไม่ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ) ในงานนั้นมีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของการงานโดยตรงเรียกว่า ปัจจัยจูงใจ หรือ

ปัจจัยกระตุ้น (Satisfaction or Motivation Factors) ขณะเดียวกันองค์ประกอบซึ่งมักจะนำมาซึ่งความไม่พอใจในงานและมีหน้าที่บำรุงรักษาหรือป้องกันไม่เกิดการทอดทิ้ง ไม่อยากทำงานเรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน หรือปัจจัยบำรุงรักษา (Disatisfiers or Hygiene Factors) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ

ปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจ (Satisfiers or Motivator Factors)	ปัจจัยที่สร้างความไม่พึงพอใจ (Dissatisfiers or Hygiene Factors)
1. ความสำเร็จ	1. เงินเดือน
2. การได้รับการยอมรับนับถือ	2. ความเป็นไปได้ที่จะเจริญในงาน
3. ลักษณะของงาน	3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
4. ความรับผิดชอบ	4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
5. ความก้าวหน้า	5. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
6. สถานภาพ	
7. การนิเทศงาน	
8. นโยบายขององค์กร	
9. เงื่อนไขของงาน	
10. ชีวิตส่วนตัว	
11. ความมั่นคงในงาน	

ฮาร์ซเบอร์กได้อธิบายทฤษฎีสองปัจจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivative Factors) เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intrinsic) เป็นสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิดหรือในจิตใจของแต่ละบุคคลที่จะกระตุ้นให้ผู้ทำงานมีความรู้สึกในด้านดีมีความพอใจในการทำงาน การขาดปัจจัยเหล่านี้ มิได้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่ผู้ทำงาน แต่อย่างใดแต่การมีปัจจัยเหล่านี้จะช่วยเป็นสิ่งจูงใจให้เขาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลต่อความพึงพอใจในงานที่ทำ จากตารางข้างต้น ฮาร์ซเบอร์กได้เสนอปัจจัยด้านนี้ไว้ 5 ประการ คือ

1.1 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากกลุ่มเพื่อน ผู้บังคับบัญชา หรือจากกลุ่มบุคคลอื่น

1.3 ลักษณะของงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีของบุคคลที่มีต่อลักษณะของงาน

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจรับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสถานะหรือตำแหน่งของบุคลากรในองค์กร

2. ปัจจัยเกื้อหนุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยภายนอก (Extrinsic) เช่น องค์กรและบริหาร การนิเทศสภาพการทำงาน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่ผู้ที่ทำงานและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้ ดังนั้น การให้ความสนใจต่อปัจจัย เกื้อหนุนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ถึงแม้จะไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะจูงใจในการทำงานก็ตาม ฮาร์ชเบอร์ก ได้เสนอปัจจัยด้านนี้ไว้ทั้งสิ้น 11 ประการ ดังนี้

2.1 เงินเดือน หมายถึง ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในเงินเดือนหรืออัตราค่าจ้างเพิ่มเงินเดือน

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตนอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งภายในองค์กรแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะหรือวิชาชีพของเขา ดังนั้นจึงหมายถึงการที่บุคคลได้รับสิ่งใหม่ ๆ ในการเพิ่มพูนทักษะที่จะช่วยเอื้อต่อวิชาชีพของเขา

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2.4 สถานะของอาชีพ หมายถึง ลักษณะของงานหรือสถานะที่เป็นองค์ประกอบทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกต่องาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง เป็นต้น

2.5 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อพบปะกัน โดยกิริยาหรือวาจาแต่ไม่ได้รวมถึงการยอมรับนับถือ

2.6 นโยบายและการบริหารงานขององค์กร หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์กร

2.7 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

2.8 สภาพภาพการทำงาน ได้แก่ สภาพภาพทางกายภาพที่เอื้อต่อความเป็นสุขในการทำงาน

2.9 ความเป็นส่วนตัว หมายถึง สถานการณ์ซึ่งลักษณะบางประการของงานส่งผลต่อชีวิตส่วนตัวในลักษณะของผลงานนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกอย่างไรอย่างหนึ่งต่องานของเขา

2.10 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีความมั่นคงของงาน ความมั่นคงในองค์กร

2.11 วิธีการปกครองบังคับบัญชา หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บังคับบัญชา ในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหารงาน

สรุปได้ว่า ปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัย ค้ำจุนจะเป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายหรือรู้สึกไม่พอใจในการทำงานซึ่งทฤษฎี สององค์ประกอบของ Herzberg นี้เชื่อว่าการสนองความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หรือปัจจัยจูงใจที่สร้างความพึงพอใจ เป็นความต้องการขั้นสูงประกอบด้วย ลักษณะงาน ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ การได้รับการยกย่องและสถานภาพ ส่วนองค์ประกอบที่ 2 หรือปัจจัยค้ำจุน หรือองค์ประกอบที่สร้างความไม่พึงพอใจ เป็นความต้องการ ขั้นต่ำ ประกอบด้วยสภาพการทำงาน การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นโยบายและ การบริหารงาน ความมั่นคงในงานและเงินเดือน ไม่เป็นการสร้างเสริมบุคคลให้ปฏิบัติดีขึ้นแต่ต้อง ดำรงรักษาไว้เพื่อความพึงพอใจในขั้นสูงต่อไป

ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Theory of Need)

McClelland (1961) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ที่ได้สรุปว่าความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประการที่หนึ่งความต้องการความสำเร็จ (Needs for Achievement: nAch) เป็นความปรารถนาทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็จะเกิดความภาคภูมิใจและถ้าทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จความล้มเหลว ก็จะวิตกกังวล ความต้องการประเภทนี้เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศ ตามมาตรฐาน เป็นแรงขับเคลื่อนที่นำไปสู่การแข่งขันสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งบุคคลที่จะมีความต้องการ ผลสำเร็จดีเลิศนั้นจะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรับผิดชอบต่อการทำงานหรือหาทาง แก้ปัญหา และมีแนวโน้มที่จะทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานกับเพื่อน ๆ
2. เป็นผู้ที่มิมีแนวโน้มที่จะต้องเป้าหมายในระดับค่อนข้างยากและกล้าเสี่ยงพอสมควร ในกรณีต้องใช้ความสามารถ
3. เป็นผู้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการย้อนกลับมาดูการกระทำของตนเองว่า การทำนั้นดีหรือไม่อย่างไร และมีความกังวลกับการรับรู้ในผลการกระทำของตนว่าประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว
4. เป็นผู้ที่มีความสนใจในการจัดระบบงาน มีการคาดการณ์ล่วงหน้า
5. เป็นผู้ที่แข่งขันหรือกระทำการแปลก ๆ ใหม่ ๆ อันจะทำให้ตนรู้สึกว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จ ขอบงานที่ทำทลายความสามารถ

นอกจากนั้นแล้วแมคเคลล์เลนค์มีความเชื่อว่า ความต้องการสูงด้านสัมฤทธิ์ผล คือหัวใจที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้บริหาร ความต้องการสูงด้านสัมฤทธิ์ผลจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ประการที่สอง ต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) หรือ nAff คือความต้องการสัมพันธ์เป็นความต้องการ ประสงค์ที่จะสร้างมิตรภาพ และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ที่คล้ายกับความต้องการสังคมในทฤษฎีของมาสโลว์ ซึ่งบุคคลที่มีความต้องการสูงด้านความสัมฤทธิ์ผล จะมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ สิ่งแรก มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รับความอบอุ่นใจในการรับรองจากบุคคลอื่น สิ่งที่สองมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามความประสงค์หรือปทัสถานของบุคคลอื่นเมื่อได้รับความกดดัน สิ่งที่สาม ความสนใจและเอาใจใส่กับความรู้สึกรักของบุคคลอื่นอย่างจริงใจ ซึ่งบุคคลที่มีความต้องการสูงในด้านความสัมพันธ์จะลักษณะชอบทำงานกับบุคคลอื่นมากกว่าที่จะทำงานคนเดียว พร้อมกันนั้นแนวโน้มที่จะเอาใจใส่ในการทำงานศิลปะมีความพยายามทำงานให้ดียิ่งขึ้นเมื่อได้รับรองและการสนับสนุนจากผู้อื่น

ในหน่วยงานใดถ้าผู้บริหารหน่วยงานได้สร้างบรรยากาศของความร่วมมือจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมสนับสนุนในการทำงานให้ดีแล้ว จะทำให้ผู้ที่มีความต้องการสูงด้านความสัมพันธ์จะทำงานได้ผลงานดียิ่งขึ้นทำงานที่รับผิดชอบเข้มแข็งขึ้นและมีความพึงพอใจกับความต้องการด้านสัมพันธ์ของตน ประเภทที่สาม คือ ความต้องการอำนาจหรือ NPow นั้น ก็คือเป็นความต้องการในด้านการควบคุมบุคคลอื่น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นและมีความรับผิดชอบผู้อื่น

ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y ของแมคเกรเกอร์ (Mcgregor's Theory X and Theory Y)

ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y ของแมคเกรเกอร์ มีแนวคิดที่ตรงกันข้ามกัน ความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ดังนี้ ทฤษฎี X มองบุคคลทั่วไปในแง่ลบ แบบสุดโต่ง ทฤษฎี Y มองบุคคลทั่วไปในแง่บวกสุดโต่งเช่นกัน ดังแสดงในภาพที่ 3

ทฤษฎี X ประกอบด้วยข้อสมมุติฐานความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ดังนี้

1. บุคคลไม่พอใจในการทำงานและพยายามที่จะเลี่ยงงาน
2. เมื่อบุคคลไม่พอใจงานที่ทำผู้บริหารงานจึงต้องใช้อำนาจเพื่อควบคุมและบังคับ

พนักงานให้ทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

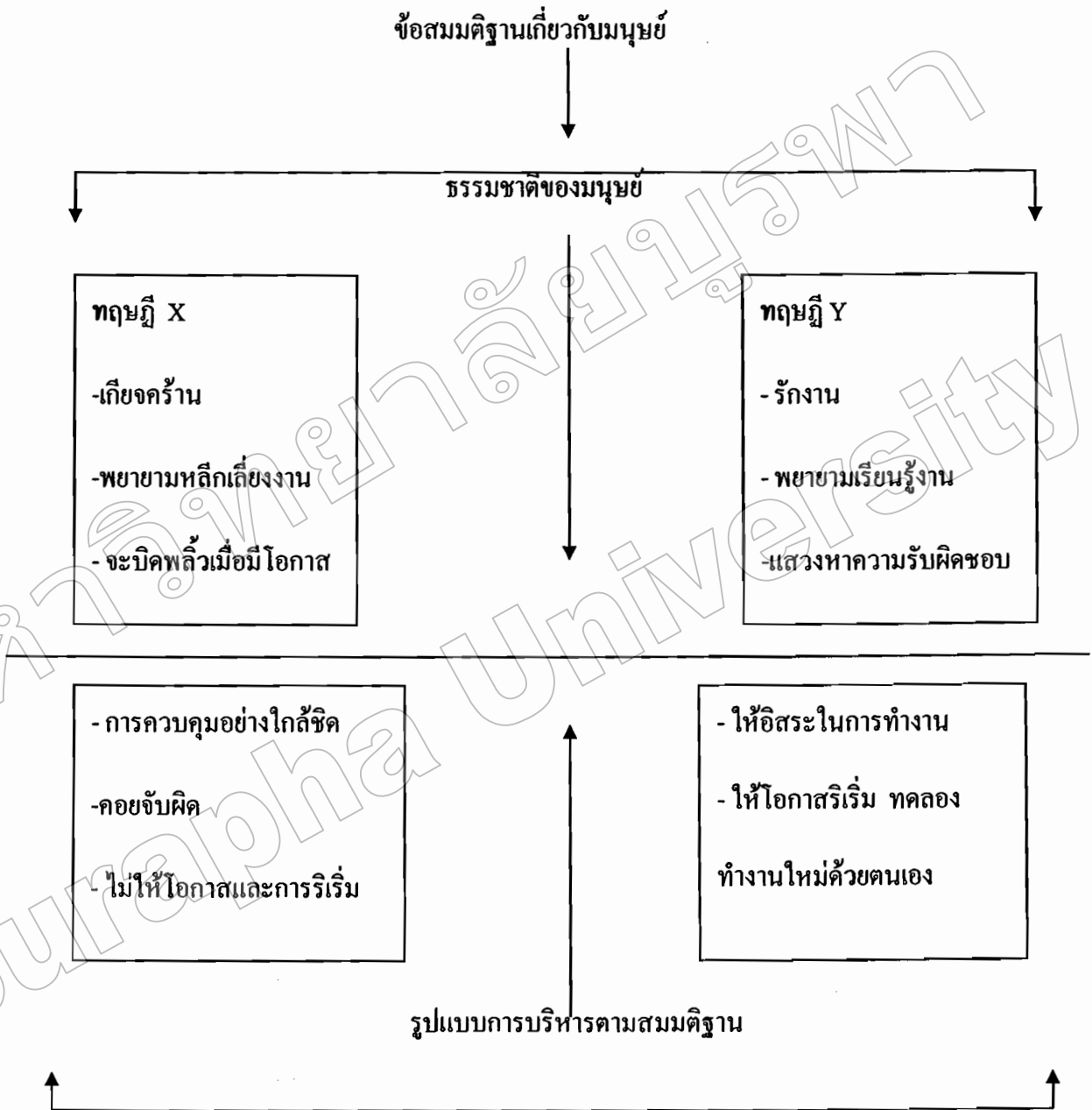
3. บุคคลจะต้องได้รับการชักนำเนื่องจากมีความกระตือรือร้นน้อยและขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมงานอย่างเข้มงวด

จะเห็นว่าสมมุติฐานตามทฤษฎี X เป็นแนวคิดขุการบริหารในยุคการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ โดยผู้บริหารมักชอบใช้อำนาจ ข่มขู่ ชอบสั่งการและชอบวางแผนเอง เพราะถือว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวข้องกับขาดความรับผิดชอบ ไม่พอใจงาน การทำหน้าที่ในงานที่ได้รับมอบหมายจะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงาน ที่มีการควบคุมเข้มงวดจากผู้บริหาร

เงื่อนไขของทฤษฎี Y ซึ่งมีสมมุติฐานเกี่ยวกับมนุษย์ตรงกันข้ามกับ ทฤษฎี X เชื่อว่า

1. โดยทั่วไปบุคคลไม่พอใจในงาน หากงานนั้นเป็นไปในลักษณะบังคับ
2. บุคคลต้องการที่จะนำตนเอง เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ขององค์การ เพื่อเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจของตนเองในการทำงาน
3. บุคคลจะมีเงื่อนไขที่ชัดเจนในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะนำไปสู่รางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่เกี่ยวข้องความสำเร็จขององค์การ
4. บุคคลจะมีความรับผิดชอบส่วนตัว
5. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับมนุษย์อย่างถูกต้อง ทำให้พบว่าคุณสมบัติที่ดี เช่น ความสามารถในการจินตนาการ ความเฉลียวฉลาดและความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
6. ภายใต้งานอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ศักยภาพด้านสติปัญญาของมนุษย์ได้ถูกนำมาใช้เพียงบางส่วนเท่านั้น

จากสมมติฐานเกี่ยวกับมนุษย์ดังกล่าวสามารถสรุปธรรมชาติได้ 2 ทิศทาง

ภาพที่ 3 ข้อสมมติฐานเกี่ยวกับมนุษย์

McGregor เชื่อว่า ทฤษฎี Y สามารถสร้างแรงจูงใจได้ดีกว่าการใช้การบริหาร

ตามทฤษฎี X สามารถสร้างประสิทธิผลในการบริหารได้เป็นอย่างดี

จากทฤษฎีดังกล่าวพอที่จะสรุปได้ว่า พฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมามีความแตกต่างกัน
ทั้งในทางบวกและลบ ซึ่งทัศนะทั้งสองแบบ ผู้บริหารองค์การต้องศึกษาแยกแยะและสร้างแรงจูงใจ

ให้กับบุคคลเหล่านั้น เพื่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีดังกล่าว มาใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษาความพึงพอใจ และการใช้แนวทางที่เหมาะสมและวิธีการปฏิบัติงานที่ช่วยให้บุคคลเหล่านั้นแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ที่จะช่วยให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎี ERG ของอัลเดอเฟอร์(Alderfer's ERG Theory)

Alderfer (n.d. อ้างถึงใน สุกัญญา เออมิธรรม, 2548, หน้า 34) ซึ่งนักทฤษฎีผู้นี้ ได้นำเสนอทฤษฎี ERG ซึ่งมีที่มาจากทฤษฎีของมาสโลว์ที่แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง ความต้องการดำรงชีวิต (Existence Needs) หรือ E ซึ่งความต้องการนี้จะเกี่ยวข้องกับความต้องการทางร่างกายและปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งอาจเปรียบเทียบกับความต้องการทางร่างกายและความต้องการความปลอดภัย และความมั่นคงของมาสโลว์ Maslow กลุ่มที่สอง ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Related Needs) หรือ R คือความต้องการทางสังคมนั้นจะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน สมาชิกในหน่วยงาน และบุคคลที่มีความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ด้วย ความต้องการด้านนี้เทียบได้กับความต้องการทางสังคม ตามทฤษฎีของมาสโลว์ และกลุ่มสุดท้ายคือ ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) หรือ G คือ ความต้องการที่จะได้พัฒนาตามศักยภาพสูงสุด ซึ่งเปรียบเทียบกับความต้องการความสำเร็จสูงสุดแห่งตน และความต้องการยอมรับนับถือในตนเองตามทฤษฎีของมาสโลว์ จากทฤษฎีการจูงใจ ERG ของอัลเดอเฟอร์ พอที่จะสรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์เริ่มจากความต้องการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของตนเอง และพัฒนาไประดับที่สูงขึ้นในระดับครอบครัวองค์กร ผู้ระดับสังคม

ทฤษฎีแรงจูงใจของ วรูม (Vroom's Expectancy Theory)

Vroom (1964) ได้อธิบายแรงจูงใจบุคลากรเป็นรายบุคคล วรูมมีความเชื่อว่าระดับผลผลิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะขึ้นอยู่กับแรงกดดัน 3 อย่าง

1. เป้าหมายที่บุคคลจะได้รับ คือ เป้าหมายส่วนบุคคล
2. ในความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับเป้าหมายของแต่ละบุคคลจะได้รับ
3. ความสามารถที่มีอิทธิพลต่อผลผลิต

วรูมเชื่อว่าปัจจัยทั้ง 3 เป็นตัวกำหนดแรงจูงใจในการผลิตของบุคคลหนึ่งบุคคลใดและยังมีความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล และระดับของแรงจูงใจของบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะขึ้นอยู่กับแรงกดดันภายในใจของบุคคลผู้นั้น และแรงกดดันที่เกิดขึ้นจากสภาพการทำงาน และแรงจูงใจของบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะเป็นผลที่เกิดจากรางวัลต่าง ๆ ที่มีอยู่สำหรับเขาในการทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จ ทฤษฎีนี้ถือว่าเป็นแนวทฤษฎีการจูงใจที่มองในลักษณะภาพรวม

มีทัศนคติที่กว้างโดยมีหลักการสำคัญในประเด็นว่า บุคคลมีความคาดหวังจากการทำงานเพราะได้รับรู้ว่าการออกแรงพยายามนั้นมีผลต่อความสำเร็จ และผลการปฏิบัติงานที่สำเร็จจะนำไปสู่ผลตอบแทนบางอย่างได้

ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Henry A. Murray)

เมอร์เรย์ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีความต้องการว่าความต้องการเป็นการเรียนรู้มากกว่าเป็นไปโดยธรรมชาติและจะถูกกระตุ้นจากสภาวะแวดล้อมภายนอก เช่น คนที่มีความต้องการสัมพันธภาพ (Need for Affiliation) สูงก็จะดำเนินตามความต้องการด้วยความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เมื่อมีสภาวะแวดล้อมเหมาะสมลักษณะนี้เป็นความต้องการที่ปรากฏอย่างชัดเจน ถ้าความต้องการไม่มีสัญญาณกระตุ้น ก็จะเป็นความต้องการแฝงอยู่ภายในหรือไม่มีการกระทำ เมอร์เรย์เชื่อว่าความต้องการเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจที่ส่งผลให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่จะไปสู่เป้าหมาย (Mitchell & Larson, 1987)

ภาพที่ 4 ความเกี่ยวข้องระหว่างความต้องการ แรงจูงใจ และพฤติกรรม

เมอร์เรย์ได้ระบุความต้องการของมนุษย์ไว้อย่างกว้างขวางทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวมนุษย์เองและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อมของมนุษย์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มความต้องการขั้นต้น หรือความต้องการทางกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ เพศ ขับถ่าย เป็นต้น
2. กลุ่มความต้องการขั้นต้นที่สองหรือความต้องการทางจิต เช่น ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ก้าวร้าว สัมพันธภาพ อำนาจ อิทธิพล คล้อยตาม เป็นต้นของตัวเองเป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ทำให้ทราบถึงลักษณะธรรมชาติของความต้องการของมนุษย์และแนวทางการตอบสนองความต้องการของบุคคลในองค์กร ฯลฯ เพื่อให้บุคลากรในองค์กรทำงานอย่างมีความสุขและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ องค์กรต่างๆ ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรในหน่วยงาน ทำให้บุคลากรได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ และอยู่ในระดับเหมาะสม หน่วยงานนั้นก็เป็นที่ดึงดูดให้คนอยากเข้ามาเรียน แม้ว่ามีความแตกต่างกันในแง่การเงินก็ตาม ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้าใจความต้องการทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจหรือสังคมของบุคลากรในหน่วยงาน ถ้ามองเห็นในแง่ของการได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานแล้ว ก็ต้องคำนึงถึงค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน รวมทั้งค่าตอบแทนด้านความสัมพันธ์ไปพร้อมกัน

วิธีสร้างความพึงพอใจการศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างสภาพทางจิตใจกับผลการเรียนพบว่า ควรสร้างความพอใจในการเรียนตั้งแต่เริ่มต้นให้แก่ทุกคน ซึ่งมีนักจิตวิทยาให้แนวคิดไว้ ดังนี้

Skinner (1971, p. 1 อ้างถึงใน วันทยา วงศ์ศิลปภิรม, 2533, หน้า 9) มีความเห็นว่าการปรับพฤติกรรมของคนไม่อาจทำได้โดยเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพเท่านั้น แต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีของพฤติกรรม ซึ่งเขาหมายถึงเสรีภาพ และความภาคภูมิใจ และจุดหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษา คือ การทำให้คนเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เสรีภาพและความภาคภูมิใจ เป็นครรลองของการไปสู่ความเป็นคนที่มีเสรีภาพ ซึ่งเสรีภาพในความหมายของสกินเนอร์ ไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระจากการควบคุมหรือความเป็นอิสระจากสิ่งแวดล้อม แต่หมายถึงความเป็นอิสระจากการควบคุมบางชนิดที่มีลักษณะแข็งกร้าว นั้นไม่ได้หมายถึงการทำลายหรือหนีจากสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการวิเคราะห์และเปลี่ยนหรือปรับปรุงแบบใหม่ให้แก่สิ่งแวดล้อมนั้น โดยทำให้อำนาจการควบคุมอ่อนตัวลงจนบุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนมิได้ถูกควบคุมหรือต้องแสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่เนื่องจากการกดดันภายนอกบางอย่างบุคคลควรได้รับการยกย่องยอมรับในผลสำเร็จของการกระทำ การเป็นที่ยกย่องยอมรับเป็นความภาคภูมิใจ ความภาคภูมิใจเป็นมิเป็นคุณค่าของมนุษย์ แต่การกระทำที่ควรได้รับการยกย่องยอมรับมากเท่าไร จะต้องเป็นการกระทำที่ปลอดจากการบังคับหรือสิ่งควบคุมใด ๆ มากเท่านั้น นั่นคือ สัดส่วนประมาณของการยกย่องยอมรับที่ให้แก่การกระทำจะเป็นการสวนกลับกับความเด่นหรือความสำคัญของสาเหตุที่จูงใจให้เขากระทำ

Whitehead (1967, pp. 1-41 อ้างถึงใน สุรพล เข็นเจริญ, 2543, หน้า 11) ได้กล่าวถึงจังหวะของการศึกษา และขั้นตอนของการพัฒนาว่ามี 3 ขั้นตอน คือ จุดขึ้น จุดแย้ง และจุดปรับ ซึ่งไวท์เฮดเรียกชื่อใหม่เพื่อใช้ในการศึกษาว่า การสร้างความพอใจ การทำความกระจำงและการนำไปใช้ในการเรียนรู้ใด ๆ ควรเป็นไปตาม 3 จังหวะนี้ คือ

การสร้างความพอใจ	นักเรียนรับสิ่งใหม่ ๆ มีความตื่นเต้น พอใจในการได้พบและเก็บสิ่งใหม่
การทำความกระจำง	มีการจัดระบบระเบียบ ให้คำจำกัดความ มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน
การนำไปใช้	นำสิ่งใหม่ที่ได้นำไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่จะได้พบต่อไปเกิดความตื่นเต้นที่จะนำไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา

นอกจากนั้น ไวท์เฮด กล่าวถึงการสร้างภูมิปัญญาในระบบการศึกษาว่า ได้ปฏิบัติกันอย่างผิดพลาดมาตลอด โดยการใช้วิธีการฝึกทักษะอย่างง่าย ๆ ธรรมดา ๆ แล้วคาดว่าจะทำให้เกิดภูมิปัญญาได้ วิธีที่เกิดภูมิปัญญามีวิธีเดียว คือ เสรีภาพในการแสดงความรู้ วิทยาการที่จัดไว้

อย่างเป็นระบบ ดังนั้นเสรีภาพและวิทยาการ เป็นแนวทางในการสร้างความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งประกอบเป็นวงจรการศึกษา 3 ชั้น คือ เสรีภาพ วิทยาการ และเสรีภาพ ซึ่งเสรีภาพในขั้นแรก ก็คือขั้นตอนของการสร้างความพึงพอใจ ในขั้นที่สอนคือขั้นทำการกระจำ และเสรีภาพในช่วงสุดท้าย คือการนำไปใช้ วงจรเหล่านี้ไม่มีวงจรเดียวแต่มีลักษณะเป็นวงจรซ้อนวงจร วงจรหนึ่งเปรียบได้ กับเซลล์หนึ่งหน่วย และขั้นตอนการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ก็คือ โครงการสร้างอินทรีย์ของเซลล์ เหล่านี้เช่นเดียวกับวงจรเวลาประจำวันสัปดาห์ ประจำเดือน ประจำปี ประจำฤดูกาล เป็นต้น วงจรของบุคคลตามช่วงอายุ จะเป็นระดับดังนี้

ตั้งแต่เกิด จนถึง อายุ 13 หรือ 14 ปี เป็นขั้นตอนของความสนใจ

ช่วงอายุ 14-18 ปี เป็นขั้นตอนการค้นหาทำความเข้าใจ

และช่วงอายุ 18 ปี ขึ้นไป เป็นขั้นของการนำไปใช้

นอกจากนี้ วิทยาการทั้งหลายของแขนงต่าง ๆ ก็มีวงจรของการพัฒนาการและระดับของการพัฒนาการเหล่านี้เช่นกัน

ไวท์เฮด ให้ความสำคัญกับความรู้ที่ต่างแขนงวิชา และการเรียนที่ต่างวิธีการ ความล้มเหลวของการศึกษาเกิดมาจากการใช้จังหวะการศึกษาไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในขั้นตอนของการสร้างความพึงพอใจหรือจังหวะของเสรีภาพ ซึ่งการละเลยหรือขาดประสบการณ์ในส่วนนี้ ผลที่เกิดขึ้น คือ ความรู้ที่ไร้พลังและไร้ความคิดริเริ่มเกิดความรังเกียจไม่ยอมรับความคตินั้น และนำไปสู่การไร้ความรู้ในที่สุด

การพัฒนาคุณลักษณะใด ๆ ตามวิธีของธรรมชาติ ควรสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในตัวเอง เพราะพึงพอใจที่ทำให้คนมีการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ส่วนความเจ็บปวด แม้จะทำให้เกิดการตอบสนองแต่ก็ไม่ทำให้คนพอใจ ไวท์เฮด สรุปว่าในการปลุกความคิดเกี่ยวกับสภาพจิตใจที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในขณะที่ทำกิจกรรม และเสรีภาพทำให้เกิดความคิดที่มีพลัง และความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

พระสมทบ อุกระโณ (2544, หน้า 29 อ้างถึงใน พักตร์วิภา ตะเพียนทอง (2549) สรุปได้ว่าความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาเล่าเรียนจะเกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ คุณสมบัติของครู วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล จึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครู ที่จะสร้างความสุขในการเรียนให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ มีความรักและมีความกระตือรือร้นในการเรียน โดยการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของผู้สอนมีการยกย่องให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่กระทำความดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับลูกศิษย์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญก้าวหน้า การสร้างสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่เหมาะสม น่าอยู่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงความคิดเห็น รวมทั้งรับฟัง

และให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนประสบกับปัญหาทุกข์ร้อน ปึงจัยความพึงพอใจนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

จากแนวความคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เสรีภาพเป็นบ่อเกิดของความพึงพอใจที่จะทำให้บุคคลไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ดังนั้น เสรีภาพในการเรียน อาจทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ เพราะนักศึกษามีโอกาสเลือกและตัดสินใจด้วยตัวเองและเพื่อตัวเอง เป็นการควบคุมที่ผู้ถูกควบคุมไม่รู้ตัว ดังนั้น ในการจัดการศึกษาคควรมีหลายแนวทางเพื่อจะเรียนในเรื่องเดียวกัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอในประเด็นความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษาความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีองค์กรและบุคคลหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลจากการเรียนการสอน หรือคือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอนทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2522, หน้า 18) ได้ให้ความหมายการวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ไว้ว่า เป็นการมองการวัดความสามารถทางการเรียนหลังจากได้เรียนเนื้อหา (Content) ของวิชาใดวิชาหนึ่งแล้วผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้น้อยเพียงใด นั่นคือการวัดผลสัมฤทธิ์เนื้อหาวิชาเป็นหลัก

วสันต์ ธานินทร์ธรร (2542, หน้า 46) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ว่า หมายถึงผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการเรียน ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงและคล้ายคลึงกับการเรียนรู้ (Learning) เนื่องจากการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการตอบสนองที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ของบุคคล

วิโรจน์ ลิ้มสกุล (2549, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ว่าหมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมหรือเกิดจากการสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Achievement) เป็นผลที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดการศึกษานักศึกษาได้ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เป็นดัชนีประการหนึ่งที่สามารถบอกถึงคุณภาพการศึกษาดังที่ Good (1973, หน้า 7) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ว่าหมายถึงความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว ที่ได้จากผลการสอนของครูผู้สอนซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้คะแนนที่ได้จากงาน ที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่างซึ่งสอดคล้องกับไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 89) ที่ให้ ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าหมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจาก การเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม หรือการสอบจึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของบุคคลว่าเรียนแล้วมีความรู้เท่าใด สามารถวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ เช่น ใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ข้อสอบวัดภาคปฏิบัติเป็น ดันจากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงผลการวัดการเปลี่ยนแปลงและ ประสบการณ์การเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้วว่าเกิดการเรียนรู้เท่าใดมีความสามารถชนิดใด โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ในลักษณะต่าง ๆ และการวัดผลตามสภาพจริง เพื่อบอกถึงคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ที่เป็นผลจากการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ที่จัดให้เรียนในสถานศึกษาซึ่งในที่นี้พิจารณาจากคะแนน ได้เฉลี่ยสะสมที่นักเรียนได้รับในแต่ละปีการศึกษา

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุรัช ขวัญเมือง (2522, หน้า 232) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง การตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้แล้วเพียงใด ทั้งนี้ยกเว้นในทางด้านอารมณ์สังคมและการปรับตัวนอกจากนี้แล้วยังหมายรวมไปถึงการประเมินผล ความสำเร็จต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการวัด โดยใช้แบบทดสอบแบบให้ปฏิบัติการและแบบที่ไม่ใช่ แบบทดสอบด้วย เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ และอนเนก กุลกริแสง (2522, หน้า 22) ให้ความหมาย การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นกระบวนการวัดปริมาณของผลการศึกษาล่าเรียนว่าเกิดขึ้น มากน้อยเพียงใดคำนึงถึงเฉพาะการทดสอบเท่านั้น

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 89) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมหรือจากการสอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือถามสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้เท่าใด

สรุปได้ว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงกระบวนการวัดผลการศึกษาล่าเรียน ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยเพียงใดหลังจากเรียนในเรื่องนั้น

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มักจะมีความมุ่งหมายเพื่อวัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชา และทักษะต่าง ๆ ของแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาทั้งหลายที่จัดสอนในระดับ ชั้นเรียนต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29-30) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นการใช่วัดผลการเรียนของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใดหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง โดยใช้ระยะเวลาช่วงหนึ่งในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพิจารณาตัดสินใจ ได้จากความมากน้อยของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในขณะนั้นตามความมุ่งหมายของวิชา การสร้าง แบบทดสอบประเภทนี้จึงยึดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรเป็นเกณฑ์ ข้อคำถามในแบบทดสอบ จึงได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาตามหลักการหรือข้อคำถามที่มีในแบบทดสอบ จะสอดคล้อง กับเรื่องราวที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถ ของสมรรถภาพของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วได้ะไรบ้าง มีความสามารถด้านใดมากน้อยแค่ไหน นั่นคือการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนได้ในด้านพุทธิพิสัย นั้นเอง ซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาที่เรียนคือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นผลงานปรากฏออกมา โดยสังเกตและวัดได้ เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test)” ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาปฏิบัติ (Procedure) และผลงานที่ปฏิบัติ (Product)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลจากการเรียนการสอน มีวิธีการสอบ 2 ลักษณะคือ

2.1 การสอบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการ ดูผลเฉพาะอย่างชัด การสอบอ่านฟังเสียง การสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องการดูการใช้ถ้อยคำในการตอบ คำถามรวมทั้งการแสดงความคิดเห็นและบุคลิกภาพต่าง ๆ เช่น การสอบปริญญานิพนธ์ ซึ่งต้องการ วัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำตลอดจนแง่มุมต่าง ๆ การสอบปากเปล่าสามารถวัดได้ลึกซึ้งและ คำถามสามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความต้องการ

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ (Paper-Pencil Test or Written Test) เป็นการสอบวัด ที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ (Free Response Type) ได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบ แบบอัตนัยหรือความเรียง (Essay Type)

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ (Fixed Response Type) ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบหรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก ซึ่งมีรูปแบบของคำถามคำตอบอยู่ 4 รูปแบบ

2.2.2.1 แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง (Alternative)

2.2.2.2 แบบจับคู่ (Matching)

2.2.2.3 แบบเติมคำ (Completion)

2.2.2.4 แบบเลือกตอบ (Multiple choice)

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหาโดยการเขียนตอบนั้นเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในโรงเรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัดเรียกว่า “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” หรือ “แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

ประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะคือ การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Measurement) กับ การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Measurement) ซึ่งการทดสอบทั้ง 2 แบบนี้ มีคุณลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้ (อารมณเพชรชื่น, 2527, หน้า 40-41)

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่าความสามารถของบุคคลใด ๆ ในเรื่องใดนั้นมิได้มีไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อย และส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลางการกระจายของความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้าย ๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า โค้งปกติ ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม คะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงสุดได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาจากคะแนนค่าสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียนแม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้นการทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์จึงมีการกำหนดขึ้นแล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้มีการนำผลไปเปรียบเทียบกับ

บุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบแบบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ เกณฑ์การสอบแต่ละบท หรือแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ซึ่งอาจเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม หรือกลุ่มของพฤติกรรมก็ได้ จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ จึงเป็นการตรวจสอบดูว่า ใครเรียน ได้ถึงเกณฑ์และใครยังเรียนไม่ถึงเกณฑ์ควร ได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น อาจให้มีการเรียน ซ้อมเสริม เป็นต้น

ขั้นตอนการวัดและเครื่องมือการวัด (รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2533, หน้า 12-17)

ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวัดผลและเครื่องมือการวัดผลไว้ดังนี้

1. การวางแผน การจัดผลการศึกษาที่ดีและสามารถใช้การวัดผลได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างชัดเจน แน่นนอนและรัดกุม ประกอบด้วยประการสำคัญ ดังนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมาย จะได้จากคำตอบของคำถามต่อไปนี้

1.1.1 สอบใคร เพื่อทราบขอบข่ายของเนื้อหา หรือระดับความยากง่าย ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตจีนในวิทยาลัยนานาชาติ

1.1.2 สอบทำไม เพื่อทราบชนิดและลักษณะข้อสอบหรือเครื่องมือ

1.1.3 สอบอะไร เพื่อทราบสิ่งที่จะวัดจากนักเรียน

คำถาม 2 ประการหลังเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้การสอบวัดเป็นไปตามเป้าหมาย และสามารถกำหนดลักษณะเครื่องมือที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการวัด

1.2 กำหนดสิ่งที่วัด ช่วยให้ผู้สามารถสร้างเครื่องมือได้อย่างเที่ยงตรง โดยการกำหนดจากเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

1.3 กำหนดเครื่องมือ เครื่องมือแต่ละอย่างเหมาะสมกับการวัดพฤติกรรมบางชนิด บางครั้งอาจจะต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่างประกอบกัน จึงควรกำหนดเกี่ยวกับลักษณะปลีกย่อยของเครื่องมือที่ใช้กำกับไว้ด้วย คือ

1.3.1 รูปแบบคำถาม

1.3.2 จำนวนข้อคำถามและเวลา

1.3.3 วิธีตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.3.4 ผู้รับผิดชอบในการสร้างเครื่องมือ

1.3.5 วิธีการให้นักเรียนตอบ

1.3.6 วิธีตรวจการให้คะแนนและการบันทึกผล

2. การดำเนินการสร้างเครื่องมือ เป็นขั้นตอนการลงมือปฏิบัติจริง หลังจากมีการวางแผนการดำเนินการ ประกอบด้วย

2.1 เขียนข้อคำถาม เป็นการเขียนคำถามแต่ละข้อโดยจะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมและเนื้อหาที่ต้องการวัด

2.2 พิจารณาเลือกข้อคำถาม เป็นการวิจารณ์และตรวจสอบรายชื่อว่า คำถามชัดเจนหรือไม่ วัดเนื้อหาและพฤติกรรมได้จริงหรือไม่ ถ้าเป็นไปได้ควรอาศัยคำปรึกษาจากผู้

2.3 พิจารณาคัดเลือกข้อคำถาม เป็นการวิจารณ์และตรวจสอบเชิงจำนวนข้อ ความสอดคล้องของพฤติกรรมเนื้อหา กับแผนที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายการใช้เครื่องมือและวิธีตอบอย่างชัดเจน

2.4 พิมพ์และอัดสำเนาเครื่องมือที่จะใช้ โดยคำนึงถึงความถูกต้องการวางรูปแบบและต้องตรวจสอบละเอียดถี่ถ้วนก่อนทำการอัดสำเนาเขียนเล่ม

2.5 ทำเฉลย เพื่อเป็นการตรวจสอบความบกพร่องก่อนนำเครื่องมือไปใช้จริง

2.6 จัดเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ เช่น การตรวจนับจำนวนก่อนแยกบรรจุของเขียนหน้าซอง เพื่อสะดวกในการนำไปใช้

3. ใช้เครื่องมือ จะต้องดำเนินการสอบให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้เข้าสอบอย่างเสมอภาค หลีกเลี่ยงการรบกวนเวลาในการคิดของผู้สอบ ควรชี้แจงวิธีการตอบ พร้อมทั้งให้กำลังใจก่อนลงมือก่อนการสอบจริงและให้เวลาในการคิดตามเวลาที่กำหนดไว้

4. การตรวจและการใช้ผลการวัด ตรวจคำตอบของนักเรียนและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อนำไปใช้ในการประเมินผล

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาตรวจสอบ หรือหาคุณภาพ ทั้งรายข้อและรวมฉบับ ได้แก่ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น เพื่อการแก้ไขข้อบกพร่องและเก็บข้อดีเอาไว้ใช้ต่อไป

เครื่องมือการวัดผล การวัดผลจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเครื่องมือเปรียบเสมือนเครื่องชั่ง เมื่อไม่เที่ยงตรงก็ย่อมชั่งน้ำหนักได้ไม่ถูกต้องเชื่อถือไม่ได้ เพราะมีความคลาดเคลื่อน ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับเครื่องมือแต่ละชนิดเพราะจะเหมาะสมกับงานแต่ละอย่าง

ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่ง สุภาพ วาดเขียน (2525, หน้า 144) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

1. สำรวจทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับตำแหน่งการเรียนในโรงเรียนเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ทำให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น

2. การแนะแนวและประเมินผลเกี่ยวกับการสอบได้สอบตก ของแต่ละบุคคล จุดอ่อนและจุดเด่นของแต่ละบุคคล การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนฉลาดและนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ การปรับปรุงการสอน

3. สามารถจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

4. ช่วยในการวิจัยทางการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนในวิชาที่ทำการสอนแตกต่างกัน โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัด

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามความหมายของการวัดผล หมายถึงความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถทักษะทางด้านวิชาการ รวมทั้งสมรรถภาพทางสมองด้านต่าง ๆ เช่น ระดับสติปัญญา การคิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นด้วยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือรายงานการเขียนและพูด การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการทำการบ้าน ในแต่ละรายวิชาของนักเรียน (พวงแก้ว โคจรานนท์, 2530, หน้า 25)

จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ (สุภาพ วาดเขียน, 2525, หน้า 76) เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคล เพื่อต้องการทราบว่า เรียนไปแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถในด้านใดเพียงใด เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และประเมินค่าอยู่ในระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

หลักสูตร การสอน การวัดผลและการสอบ มีความเกี่ยวข้องกัน โดยเฉพาะการสอนกับการสอบเป็นกิจกรรมที่แยกกันไม่ได้ การสอนทุกวิชาผู้เรียนจะพัฒนาการเรียนรู้แตกต่างกัน การสอบจะเป็นการพัฒนาผลของการพัฒนาการเรียนรู้ออกมาเป็นค่าตัวเลข เพื่อนำไปแปลความหมาย

โครงสร้างการวัดผล การวัดผลที่ดีนั้น จะต้องวัดให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจะวัดและต้องเชื่อมั่นได้ว่าสามารถวัดสิ่งนั้นได้แน่นอน ซึ่งมีผู้เสนอความคิดไว้หลายท่าน ในที่นี้จะกล่าวถึงแนวคิดของ Bloom (n.d. อ้างถึงใน รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2533, หน้า 6) ได้กำหนดไว้

3 ด้านคือ

1. ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เป็นการวัดด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด พฤติกรรมด้านนี้ คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า โดยเรียงจากพฤติกรรมขั้นต่อไปยังพฤติกรรมขั้นสูง ตามลำดับ

2. ด้านความรู้สึก (Affective Domain) เป็นการวัดสภาพการเปลี่ยนแปลงของจิตใจ พฤติกรรมด้านนี้คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบคุณค่า และการสร้างลักษณะนิสัย ตามลำดับ

3. ด้านทักษะกลไก (Psychomotor Domain) เป็นการวัดด้านการกระทำหรือการปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้อวัยวะทางร่างกายสัมพันธ์กับความคิด พฤติกรรมด้านนี้ คือ การเลียนแบบ การทำตามแบบความถูกต้อง การทำอย่างต่อเนื่องและการทำโดยธรรมชาติ

สรุปว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกแบบ แล้วเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีรูปแบบหลากหลาย ดังกล่าว

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ความสัมพันธ์แบบนี้ แสดงว่าบรรยากาศของสถาบันการศึกษาดี นักศึกษาไว้วางใจกับสถาบันการศึกษา แต่ไม่มีกระตือรือร้นในการเรียน นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีในอดีต แต่ปัจจุบันไม่ยอมมีความก้าวหน้า เพราะมีความพึงพอใจกับสภาพปัจจุบัน

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ถึงแม้ว่านักศึกษามีคำบ่น แต่ยังขยันเรียน เพื่อขจัดความไม่พอใจของตนเอง จึงมีความกระตือรือร้นไปหาทางตอบสนองความต้องการ ดังนั้น ไม่น่าแปลกใจว่านักเขียนชาวอังกฤษ ออสการ์ ไวลด์กล่าวว่า “ไม่พอใจเป็นขั้นตอนแรกในความคับหน້ั่วทั่วไป” ถ้าบุคคลคิดว่าความต้องการของตนเองมีความเป็นไปได้ที่จะปรากฏเป็นความจริง จึงมีกระตือรือร้นที่ต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ แต่ระยะเวลานี้ไม่น่ายาว และเกินความอดทนของบุคคล

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ความสัมพันธ์แบบนี้ ทำให้นักศึกษาในสถาบันการศึกษารู้สึกผิดหวังกับองค์กรแต่สภาพอย่างนี้เห็นยาก นักศึกษาไม่พอใจกับองค์กรหรือผู้บริหารและอาจารย์ไม่พอใจกับงานของตน เหตุผลที่เกิดปัญหานี้ คงมีสองประการคือ ประการที่หนึ่ง นักศึกษาเรียนอ่อน ต้องการยกคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ประการที่สอง ผู้บริหารและอาจารย์ให้รางวัลและลงโทษ ไม่เป็นธรรมชาติ วิธีการสอนไม่เหมาะสม จำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ความสัมพันธ์แบบนี้เหมาะกับองค์กรมาก หัวใจสำคัญคือทำให้ความสนใจในการพัฒนางาน และพยายามทำให้คนพอใจกับงานของตน ถึงแม้ว่าความพึงพอใจอาจไม่สามารถขับเคลื่อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงโดยตรง แต่ก็สามารถทำให้อัตราการจำหน่ายและการลาออกลดลงได้

Wang (2001) ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการเรียนรู้ แรงจูงใจการเรียนรู้ ความพึงพอใจ การเรียนรู้กับประสิทธิภาพการเรียนรู้เชิงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และสนทนากการเรียนการสอน โดยใช้อินเดอเนท์ ผลการวิจัยพบว่า ประเภทการเรียนรู้กับความพึงพอใจการเรียนรู้ แรงจูงใจ

การเรียนรู้กับความพึงพอใจการเรียนรู้ ประสิทธิภาพการเรียนรู้กับความพึงพอใจการเรียนรู้มีความสัมพันธ์อย่างเห็นได้ชัด แรงจูงใจการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน

Shoulin (2003) การศึกษา Goal-Oriented ที่มีต่อความสัมพันธ์ ความแตกต่าง และอิทธิพลระหว่างความพึงพอใจและประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย National Open University ผลการวิจัยพบว่า 1. Goal-Oriented ความพึงพอใจและประสิทธิภาพการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวก 2. Goal-Oriented และความพึงพอใจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้เชิงบวก

สรุปว่า ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการบริหารวิชาการและสภาพแวดล้อมของการจัดการศึกษามีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

เพศ มีส่วนสำคัญต่อกับความพึงพอใจ เนื่องจากเพศชาย และเพศหญิงอาจมีความพึงพอใจต่างกันเพราะสังคมมักมองว่าเพศชายเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญกว่าเพศหญิง เป็นผู้นำของเพศหญิง แต่ปัจจุบันนี้ เพศหญิงก็มีฐานะเท่าเทียมกับเพศชาย ดังนั้น ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาปัจจัยด้านเพศนี้จึงน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริธนา วรรณะวิภาค (2541) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุมพบว่า นิสิตเพศหญิงและนิสิตเพศชายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่าด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

วีระ คว้งแป้น (2549) ได้ศึกษาพบว่า นิสิตเพศหญิงและนิสิตเพศชายมีความพึงพอใจต่อสถานศึกษาโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน

โอสก ชนะกุล (2531) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนหญิง

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า นิสิตเพศชาย และนิสิตเพศหญิงมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็แตกต่างกัน ฉะนั้นในกลุ่มนิสิตที่มีเพศต่างกันจะส่งผลต่อความพึงพอใจในสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ช่วงชั้นปี มีส่วนสำคัญกับความพึงพอใจของนิสิตต่อสถานศึกษา เพราะว่า นิสิตแต่ละปีใช้เวลาสังกัดในสถานศึกษาไม่เท่ากัน อาจทำให้ความรับรู้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานศึกษาไม่เท่ากัน พร้อมนั้นแต่ละปีเรียนอาจมีเงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไป จึงอาจเป็นส่วนที่ทำให้ความพึงพอใจต่อสถานศึกษาแตกต่างกันได้ ดังการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของโรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ของ เมตตา ศรีสุข

(2546) พบว่าผู้เรียนที่มีเวลาเรียนต่างกันมีผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน

สิริพร บ่อพิมาย (2545, หน้า 34 อ้างถึงใน พักตร์วิภา ตะเพียนทอง, 2549) ได้กล่าวว่า ช่วงเวลาเรียนมีผลต่อความพึงพอใจของบุคคลเพราะแต่ละช่วงเวลาที่สถาบันการศึกษาอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของการดูแลการบริหารการอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกันจึงทำให้ความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ช่วงชั้นปีแตกต่างกันมีส่วนทำให้ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

สาขาวิชามีส่วนสำคัญกับความพึงพอใจของนิสิตในสถานศึกษา เพราะว่า นิสิตสังกัดในสาขาวิชาที่ต่างกันอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของการดูแล การบริการ การอำนวยความสะดวก รวมทั้งการเรียนการสอนอาจแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจทำให้ความพึงพอใจของนิสิตแตกต่างกัน

สิรินดา วรรณะวิภาค (2541) ได้ศึกษาพบว่า นิสิตที่เรียนในคณะวิชาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน

วีระ คิวงแป้น (2549) ได้ศึกษาพบว่า นิสิตในระดับวิชาชีพ (ปวช.) และนิสิตระดับวิชาชีพ (ปวช.) มีความพึงพอใจต่อสถานศึกษาโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน

โดยสรุป นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกันทำให้ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ภายในประเทศ

นชพรรณ จันทอง (2544) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การพิมพ์ในประเทศไทยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทยโดยมีการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของนิสิต จำแนกตาม เพศระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนิสิตสาขาการพิมพ์ระดับปริญญาตรี จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสถาบัน เทคโน โลยีราชวมงคล (คลองหก) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า *t-test* และ *F-test* ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทย มีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคือ ด้านเนื้อหาวิชาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอนด้านการประเมินผล ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านบทบาท ของเพื่อนนิสิต ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนตามความ แตกต่างระหว่าง เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับการศึกษาและสถาบันการศึกษา ในทุกด้าน พบว่า นิสิตเพศชาย และเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียน การสอนและด้านบทบาทของเพื่อน นักศึกษานักศึกษาที่ศึกษาต่างสถาบัน มีความพึงพอใจ แตกต่างกัน ในด้านเนื้อหาวิชาด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลและด้านอาจารย์ผู้สอน

พิทูล สมจิตต์ (2545) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนิสิต โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรีกลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ ภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนิสิต โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาที่ศึกษาอยู่ใน กลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนในด้านตัวผู้เรียน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนด้านกิจกรรมนิสิต ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนด้านผู้บริหารและด้านผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 1 และ 2 ที่ศึกษา ในปีการศึกษา 2545 หลักสูตร 2 ปีหลังอนุปริญญาในกลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ ภาคใต้ ซึ่งได้มาโดยสุ่มแบบชั้นภูมิได้แบบถวนกลับคืนมาร้อยละ 100 และนำมา วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าร้อยละค่าประมาณเฉลี่ย ค่าประมาณความคาดเคลื่อนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนิสิตทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบ คือ พฤติกรรมของผู้บริหารพฤติกรรมของผู้ปกครอง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนสภาพห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดปัจจัยเกื้อหนุนลักษณะกิจกรรมนิสิต พฤติกรรมของตัวผู้เรียนและลักษณะเนื้อหาวิชา โดยมีความ พึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเกือบทุกองค์ประกอบยกเว้นองค์ประกอบพฤติกรรมของ ผู้ปกครองผลของงานวิจัยทำให้ทราบว่ากลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ควรปรับปรุงด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนสภาพห้องเรียน/ห้อง ปฏิบัติการสภาพห้องสมุด-ปัจจัยเกื้อหนุน ลักษณะกิจกรรมนิสิต พฤติกรรมของตัวผู้เรียนและลักษณะเนื้อหาวิชา

สุชาติ โนมูล (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษารูปแบบของหลักสูตรนานาชาติ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการและ รูปแบบที่เหมาะสมของหลักสูตรนานาชาติ ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนการรับสมัคร ได้แก่ การยื่นใบสมัคร การรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต กางลงทะเบียน การชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่กำหนดในปฏิทินการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนใหญ่จะต้องขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งสัมพันธ์กับการให้ผู้สมัครสามารถยื่นใบสมัครได้ตลอดทั้งปี รูปแบบการรับสมัครจึงแตกต่างจากหลักสูตรปกติอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม นิสิตหลักสูตรปกติก็สามารถเปลี่ยนมาศึกษาในหลักสูตรนานาชาติได้ เช่นกัน สำหรับแนวทางปฏิบัติระเบียบ กฎ ประกาศ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนานาชาติยังไม่มี ความชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกับนิสิตมีความเข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้มีปัญหาในวิธีปฏิบัติ ปัญหาที่พบได้แก่ ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการเปิดหลักสูตรนานาชาติ คณะที่มีหลักสูตรนานาชาติ ควรมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรที่แยกจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปกติ คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรนานาชาติ การแต่งตั้งอาจารย์พิเศษชาวต่างประเทศ ค่าตอบแทน บริหารขั้นพื้นฐานที่นิสิตหลักสูตรนานาชาติพึงได้รับ เอกสารต่าง ๆ เช่น คำร้อง แบบฟอร์มต่าง ๆ หรือ ข้อมูลที่เผยแพร่ทั้งที่คณะบัณฑิตศึกษา และส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงข้อความบนป้ายต่าง ๆ ควรมีภาษาอังกฤษกำกับ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ การอำนวยความสะดวกให้ผู้สมัคร โดยสามารถสมัครทางอินเทอร์เน็ต ควรขยายเวลาการรับสมัครเพื่อให้ผู้สมัครที่เป็นชาวต่างชาติได้ดำเนินการตามระยะเวลาโดยไม่เร่งรีบจนเกินไป ควรปรับปรุงแนวปฏิบัติ ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องชัดเจนในการปฏิบัติและความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างนิสิตกับเจ้าหน้าที่

สุรัช ตั้งธีระบัณฑิตกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการให้บริการนิสิตต่างชาติ พบว่า ด้านการให้บริการทางกระบวนการรับสมัครมีความพร้อมในเรื่องความรวดเร็วในการบริการรับสมัครมากที่สุด ด้านหลักสูตรและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ พบว่า มีความพร้อมของผู้สอน โดยเฉพาะความรู้ความสามารถของผู้สอนมากที่สุด ด้านการให้บริการ โดยภาพรวมพบว่า นิสิตต่างชาติมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องความเหมาะสมของห้องเรียน ด้านค่าใช้จ่ายในการบริการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาหาร ค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหาและมีความเหมาะสมดี ส่วนการศึกษาด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ เพื่อวัดความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าตามทัศนคติของนิสิตต่างชาติมองว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความพร้อมด้านคุณภาพของหลักสูตร

การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ และความรู้ของผู้สอนสูงสุด ขณะที่ด้านการส่งเสริมการตลาดมีความพร้อมมากที่สุด

มินาร์ตน์ อัสวบุญญาเดช (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับความคาดหวังในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นของนิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาการพัฒนาคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่แตกต่างกัน มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีระดับความคาดหวังและความพึงพอใจในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคาดหวังในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นด้านการสนับสนุนผู้เรียน และด้านการสนับสนุนทางวิชาการในเรื่องห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีระดับความพึงพอใจในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เรียนในชั้นเรียนเป็นหลักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. ความพึงพอใจกับความคาดหวังในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เรียนในชั้นเรียนเป็นหลักมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจกับความคาดหวังในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เรียนผ่านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตด้วย Flash เป็นหลัก มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจกับความคาดหวังในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นด้านการสนับสนุนผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจกับความคาดหวังในโปรแกรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นด้านการสนับสนุนทางวิชาการในเรื่องห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤษณา อึ้งจิตรไพศาล (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจปัจจัยลักษณะงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า 1. ความพึงพอใจปัจจัยลักษณะงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากและความพึงพอใจปัจจัยลักษณะงานแตกต่างกันเกือบทุกด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของข้าราชการครูแต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน 2. ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของข้าราชการครูและขนาดโรงเรียน 3. ความพึงพอใจปัจจัยลักษณะงานบางด้านและโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของข้าราชการครูและขนาดโรงเรียน 4. ความพึงพอใจปัจจัยลักษณะ

งานด้านการมีข้อมูลย้อนกลับ (X5) สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 3.47 เปอร์เซ็นต์ คือสมการพยากรณ์ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูในรูปคะแนนดิบ

จิตติวิทย์ เจริญประวัติ (2550) ได้ศึกษาการรับรู้ความพึงพอใจของนิสิตในคุณภาพการให้บริการของบัณฑิตวิทยา ในระดับปริญญาโท หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยแปดปัจจัยส่งผลต่อการรับรู้ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของระดับปริญญาโท หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย แต่ละปัจจัยประกอบด้วยความหลากหลายที่สามารถอธิบายความมีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการรับรู้ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ ความหลากหลายประกอบด้วย หลักสูตร การสอบ ค่าหน่วยกิต การบริการอื่นๆ ห้องเรียน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริการ และข้อมูลสามารถนำมาอธิบายได้ดีที่สุดกับความสัมพันธ์อย่างสูงกับการรับรู้ความพึงพอใจของนิสิตในคุณภาพการให้บริการ

นฤมล น่วมอนงค์ และสุธาสี ทองมี (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการศูนย์บริการแบบ One-Stop Office ของนิสิตหลักสูตรนานาชาติและนักศึกษาต่างชาติระดับบัณฑิตศึกษา นิสิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประกอบด้วยบัณฑิตวิทยาลัยคณะ/สาขาวิชา สำนักทะเบียนและประมวลผล และกองคลัง ในระดับดี นิสิตมีความพึงพอใจในความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ในระดับดีถึงดีมาก ดังนี้ คือเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยร้อยละ 83.3 เจ้าหน้าที่ประจำคณะ/สาขาวิชา 70.8 เจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนและประมวลผล 66.6 และเจ้าหน้าที่กองคลัง 54.2 ความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริการของมหาวิทยาลัยในหัวข้อต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ นิสิตร้อยละ 75.0 และเจ้าหน้าที่ร้อยละ 100 สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบ One-Stop Office โดยมีเหตุผลประกอบการสนับสนุนของนิสิต ได้แก่ ทำให้การแก้ไขปัญหาของนิสิตเป็นไปได้ดีกว่าเดิม (ร้อยละ 25.0) เพิ่มความสะดวกรวดเร็ว (20.8) ทำให้นิสิตเข้าใจการดำเนินการของมหาวิทยาลัยขึ้น (ร้อยละ 8.3) สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ในการสนับสนุนการให้บริการแบบ One-Stop Office คือช่วยแก้ไขปัญหาให้นิสิตหลักสูตรนานาชาติ (ร้อยละ 33.6) และเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ (ร้อยละ 57.1)

กฤษฎี กาญจนกิตติ (2551) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของชาวต่างชาติที่มีต่อการบริการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านิสิตชาวต่างชาติมีความพึงพอใจต่อการบริการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ ความประทับใจโดยรวมต่อการบริการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนบริการด้านข้อมูล ข่าวสาร ได้รับความพึงพอใจระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 บริการด้านการเรียนการสอน อันได้แก่ บริการรับเข้าศึกษาบัตรนักศึกษา บริการลงทะเบียน บริการให้คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 บริการด้านการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง ได้รับความพึงพอใจระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 บริการด้านที่พักอาศัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 อยู่ในระดับปานกลาง บริการด้านกิจกรรม เริ่มหลักสูตร ในที่นี้กล่าวถึง สถานที่ออกกำลังกายได้รับความพึงพอใจระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ในขณะที่บริการด้านวิชาการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กล่าวถึง บริการของห้องสมุด ได้รับความพึงพอใจ ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 อยู่ในระดับเดียวกันกับบริการด้านคอมพิวเตอร์หรือบริการ ออนไลน์ที่มีค่าเฉลี่ย 2.88 ส่วนบริการระบบขนส่งมวลชน ได้รับความพึงพอใจระดับมาก ค่าเฉลี่ย คือ 3.71 บริการโทรศัพท์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.92 ความพึงพอใจระดับปานกลาง บริการร้านค้า ร้านอาหาร ได้รับความพึงพอใจระดับมากเท่ากับบริการรักษาความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และ 3.60 ตามลำดับ

งานวิจัยต่างประเทศ

Yao (2009 อ้างถึงใน จานงค์ ศรีนิมิตร, 2553) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความ พึงพอใจที่มีต่อวิชาที่เปิดสอนและความมั่นใจในการรับจ้างงานของนิสิต พบว่า 1. นิสิตชายมีความ พึงพอใจที่มีต่อวิชาที่เปิดสอนมากกว่านิสิตหญิง นิสิตที่มาจากตัวเมืองมีความพึงพอใจที่มีต่อวิชาที่ เปิดสอนมากกว่านิสิตที่มาจากนอกเมือง นิสิตปีที่ 1 มีความพึงพอใจที่มีต่อวิชาที่เปิดสอนมากที่สุด นิสิตปี 2 ปี 3 และปี 4 มีความพึงพอใจที่มีต่อวิชาที่เปิดสอนลดลงตามลำดับ 2. นิสิตชายมีความ มั่นใจในการรับจ้างงานมากกว่านักศึกษา นิสิตที่มาจากนอกเมืองมีความมั่นใจในการรับจ้างงาน มากกว่านิสิตที่มาจากตัวเมือง นิสิตปีที่ 1 มีความมั่นใจในการรับจ้างงานมากที่สุด นักศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจที่มีต่อวิชาที่เปิดสอนลดลงตามลำดับ 3. จากสภาพรวมได้เห็นว่า นิสิตที่มีความพึงพอใจที่มีต่อวิชาที่เปิดสอนระดับสูงความมั่นใจในการรับจ้างงานสูง

Qingzhang, Youping and Lijun (2008 อ้างถึงใน จานงค์ ศรีนิมิตร, 2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อแนวคิดและทฤษฎีวิชารัฐศาสตร์ของอุดมศึกษา พบว่านิสิตชายมีจิตสำนึกต่อ แนวคิดและทฤษฎีวิชารัฐศาสตร์ของอุดมศึกษามากกว่านิสิตหญิง แต่ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร และการสอนของวิชาอ่อนกว่านิสิตหญิง ในด้านเนื้อหาการสอน นิสิตที่มาจากนอกเมืองมีความพึงพอใจ มากกว่านิสิตที่มาจากตัวเมืองเมือง ด้านการเรียนการสอน นิสิตที่ได้ใช่เป็นลูกคนเดียวมีความพึงพอใจ มากกว่าล่านิสิตเป็นลูกคนเดียว ด้านคุณค่าของวิชา ความพึงพอใจของนิสิตปีที่ 3 มากกว่าปีที่ 2 และปีที่ 4 มากกว่าปีที่ 2 ปีที่ 2 ต่ำสุด

Bruce (1972, p. 6026 - A) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนและครูโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตตอนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ครูและประชาชน ต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพ อนามัย ปัญหาวัยรุ่น และการส่งเสริมโปรแกรมนันทนาการของชุมชน

2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและการศาสนาของชุมชน

3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดการประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อผลในการศึกษาของผู้เรียน

4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีที่อยู่อาศัยในบริเวณโรงเรียนที่ครูใหญ่ปฏิบัติงานอยู่

Becerra (1974, p. 6887- A) ได้ศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน ผลปรากฏว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ๆ ผู้บริหารและผู้แทนชุมชนต้องร่วมมือกันและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาตามบทบาทหน้าที่และนโยบายที่ได้ตกลงกันไว้และผู้บริหารจะต้องเข้าใจตลอดทั้งต้องสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน

McCabe (1975, p. 4171- A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของวิทยาลัยในรัฐเวจเจีย ในปี ค.ศ. 1974 พบว่า สมาชิกของชุมชนและมหาวิทยาลัยต่างมีความเชื่อว่าการร่วมมือในด้านปฏิบัติและการพึ่งพาอาศัยกันเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาชุมชน ถ้ามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากเท่าไร โอกาสแห่งความสำเร็จของกลุ่มที่มีส่วนร่วมก็มีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

Hakanen (1975, p. 6004- A) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น

2. การขาดข้อมูลข่าวสาร การติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ติดต่อยังไม่เพียงพอ มีข้อเสนอให้มีการแจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลาและความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

รัตนะ บัวรา (2540, หน้า 102) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นุสรา เอี่ยมนวนรัตน์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกับการสอนโดยครูเป็นผู้สอนผลการศึกษพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกับการสอน โดยครูเป็นผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกับการสอน โดยครูเป็นผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุมาลี โชติขุม (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเชาว์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมเชาว์อารมณ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลทางการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมเชาว์อารมณ์กับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรพันธุ์ ทศนศรี (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอน โดยรูปแบบชิปปากับแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการศึกษพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบชิปปากับการสอนโดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบชิปปาหลังได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้หลังได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรศรี คาวรุ่งสวรรค์ (2548, บทคัดย่อ อ้างถึงใน พักต์วิภา ตะเพียนทอง (2549) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยชุดกิจกรรมแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมใจ มีสมวิทย์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหามathematics วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบอริยสัง 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดแก้ปัญหามathematics ของนักเรียนโดยสอนแบบอริยสัง 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัศดีวิภา ตะเพียนทอง (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด อย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

น้ำผึ้ง ปลั่งพงษ์พันธ์ (2543 อ้างถึงใน สมใจ มีสมวิทย์, 2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการคิดอเนกนัยด้านสัญลักษณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางในกลุ่มที่ 2 ตั้งกวดกรรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลการคิดอเนกนัยด้านสัญลักษณ์ 6 แบบ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างผลการคิดอเนกนัยด้านสัญลักษณ์ 6 แบบ คือแบบทดสอบวัดผลการคิดอเนกนัยด้านสัญลักษณ์ แบบหน่วย แบบจำพวก แบบความสัมพันธ์แบบระบบ แบบแปลงรูป และแบบประยุกต์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างผลการคิดอเนกนัยทั้ง 6 แบบ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มีค่าเท่ากับ .917 และพหุคูณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ร้อยละ 84.10 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

Nabor (1975, 3241 - A) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนในระดับเกรด 5 และเกรด 6 โดยใช้แบบทดสอบ Lawatest of Education Progress: Science วัดความสามารถในการแก้ปัญหา และใช้แบบทดสอบ Lawa Test of Basic Skills from 5 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

William (1981, 1605 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบเดิม

หาความรู้เดิมกลุ่มควบคุม 43 คน ส่วนแบบเดิมทำการสอนเป็นเวลา 24 สัปดาห์ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

Collins (1990, p. 2783 - A) ได้ศึกษารูปแบบการสอนโดยใช้การสืบเสาะหาความรู้กับ นักเรียนไฮสคูลปีที่ 1 จำนวน 30 คน โดยใช้ไอคิวและเกรดคณิตศาสตร์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายนั้น เป็นเนื้อหาทางตรรกวิทยาและทฤษฎีเซตทั้งสองกลุ่มใช้การสืบเสาะ ตลอดเวลา จัดประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เช่น จัดภาพยนตร์ และตั้งปัญหาทางตรรกวิทยา 8 ข้อ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 6 คะแนน กลุ่มควบคุมได้ 5 คะแนน ซึ่งผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Smith (1994, p. 2528 - A) ได้ศึกษาผลจากวิธีการสอนที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาเกรด 7 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกได้รับการสอนแบบบรรยายกลุ่มที่สอง ได้รับการสอน แบบให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และกลุ่มที่สามได้รับการสอนทั้งแบบบรรยายและให้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้เป็นวิธีทดสอบภาคสนาม ซึ่งเรียกว่าการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้วิธีการปฏิบัติกิจกรรมแบบบูรณาการ (IASA) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน แบบให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนทั้งแบบ บรรยายและให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้มีรูปแบบ การสอนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนคิด ปฏิบัติด้วยตนเองจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนอย่างแท้จริงและจะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น